

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

**NACIONALNI AKCIJSKI PLAN ZA PROVEDBU PREPORUKE VIJEĆA
EUROPSKE UNIJE O USPOSTAVI EUROPSKOG JAMSTVA ZA DJECU
- IZVJEŠĆE O PROVEDBI -**

Zagreb, kolovoz 2024.

Sadržaj

Uvod.....	3
1. KONTEKST.....	5
2. CILJNE SKUPINE.....	10
3. PRUŽANJE USLUGA.....	12
3.1. Izvješće o provedbi mjera u Nacionalnom akcijskom planu.....	12
3.1.1. OPĆI CILJ 1. POBOLJŠAN PRISTUP RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	13
3.1.2. OPĆI CILJ 2. OSIGURAN PRISTUP OBRAZOVANJU I PODRŠKA DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	18
3.1.3. OPĆI CILJ 3. OSIGURAN PRISTUP KVALITETNOJ PREHRANI DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI.....	22
3.1.4. OPĆI CILJ 4. OSIGURAN PRISTUP ZDRAVSTVENIM USLUGAMA DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	24
3.1.5. OPĆI CILJ 5. OSIGURAN PRISTUP PRIMJERENOM STANOVANJU DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	28
3.1.6. OPĆI CILJ 6. POBOLJŠANA DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA U ZAJEDNICI USMJERENIH DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI.....	31
4. POKAZATELJI, CILJEVI I PRAĆENJE	40
5. FINANCIRANJE	41
6. PRIMJERI DOBRE PRAKSE	45
7. ZAKLJUČAK	48
8. KRATICE.....	49

UVOD

Na razini je EU, oslanjajući se na Europski stup socijalnih prava te preporuku na području siromaštva djece „Ulaganje u djecu – suzbijanje kruga deprivacije“, 14. lipnja 2021. godine od strane Vijeća Europske unije usvojena „Preporuka o uspostavi europskog jamstva za djecu“ (*European Child Guarantee*), a koja nadopunjuje Strategiju EU o pravima djece 2021.-2024. i teži tome da svako dijete ima pristup osnovnim pravima i uslugama.

Nakon donesene Preporuke, Europska komisija nacionalne akcijske planove zemalja članica ističe kao ključne provedbene dokumente kojima se omogućava kolektivno praćenje Preporuke, uključujući i multilateralne rasprave o povezanim političkim izazovima i reformama unutar europskog semestra, a sve zemlje članice EU bile su u obvezi nacrtati nacionalnih akcijskih planova dostaviti tijekom 2022. godine.

Obzirom na COVID pandemiju i rat u Ukrajini, produžio se rok za dostavom Nacionalnih akcijskih planova na 2023. godinu.

Europska komisija je Nacionalne akcijske planove objavila na svojim stranicama, a zemlje članice su dobile upute i preporuke u područjima ključnih mjera i aktivnosti u kojima je potrebno poboljšanje, a temeljem indikatora praćenja kojima se procjenjuje napredak svake zemlje članice u provedbi.

Izvješće o provedbi Nacionalnog akcijskog plana za provedbu preporuke Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu (dalje u tekstu: Izvješće) prikazuje tijek u provođenju postojećih i kreiranju novih mjera i politika za zaštitu djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, uspješnu provedbu mjera u 2022. i 2023. godini radi ostvarenja općih i posebnih ciljeva u Nacionalnom akcijskom planu za provedbu preporuke Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu (dalje u tekstu: Nacionalni akcijski plan). Sukladno Preporuci Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu¹ države članice se pozivaju da svake dvije godine izvješćuju Europsku komisiju o napretku postignutom u provedbi jamstva za djecu, te su prva izvješća države članice trebale poslati Europskoj komisiji 2024. godine u zadanom predlošku s rasporedom poglavlja za nacionalna izvješća.

Kako su Nacionalni akcijski planovi u zemljama članicama bili doneseni u različitim vremenskim periodima od 2022. do 2023. radi daljnje koordinacije i praćenja zajedničkih indikatora na EU razini, uz dodatno praćenje indikatora vezanih za ključne mjere i aktivnosti svake od zemalja EU, a što je vezano uz praćenje napretka i osiguravanje dodatnih sredstava za provedbu, države članice su bile u obvezi prvo dvogodišnje izvješće dostaviti Europskoj komisiji od datuma donošenja preporuka Vijeća Europske unije, neovisno o datumu donošenja nacionalnog dokumenta.

Na taj način države članice pokazuju kontinuitet pristupa osnovnim uslugama za ranjivu djecu.

¹ Preporuka Vijeća (EU) 2021/1004 od 14. lipnja 2021. uspostavi europskog jamstva za djecu, Službeni list Europske unije, 223/14, 22.6.2021., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021H1004>

Uz podatke za 2022. i 2023. godinu, u nekim su pokazateljima prikazani i podaci iz 2021. godine radi usporedbe s podacima koji slijede u godinama nakon ili kao početne vrijednosti, kada su bili dostupni, te dio najavljenih aktivnosti i planova u 2024. godini, kako bi se prikazao cjelokupni pozitivni kontekst rada Vlade Republike Hrvatske na smanjenju stope siromaštva i socijalne isključenosti djece u Republici Hrvatskoj. Ovakvim je pristupom provedena uputa Europske komisije da Izvješće prikaže i planirane aktivnosti u okviru postavljenih općih i posebnih ciljeva, čime se stavlja naglasak na provedbu mjera u svim tijelima državne uprave koja su uključena u provedbu i praćenje rezultata. Sukladno Preporuci Vijeća EU, Nacionalni akcijski plan otvoren je mogućim izmjenama i dopunama postojećih mjera tijekom cjelokupnog razdoblja njegove provedbe, dok se mnoge mjere već nalaze u određenim aktima strateškog planiranja relevantnih tijela državne uprave, čime se pruža jamstvo u kontinuiranom radu na suzbijanju siromaštva i socijalne isključenosti kod djece.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, kroz utvrđen okvir za praćenje provedbe s pokazateljima za opće i posebne ciljeve koji omogućavaju evaluaciju rezultata, o napretku u provedbi jednom godišnje izvještava Vladu RH, svake dvije godine Europsku komisiju, te Vijeće Europske unije svakih pet godina. Europska komisija će na osnovu prvog Izvješća svim članicama dati smjernice za daljnje postupanje i izradu sljedećeg Izvješća, te preporuke za ujednačavanje postupanja.

1. KONTEKST

Cjelokupni nacionalni pristup borbi protiv dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti

Na nacionalnoj se razini redovito prate pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se moglo ciljano djelovati radi smanjenja stope rizika od siromaštva. Državni zavod za statistiku (dalje u tekstu: DZS) redovito izvještava o pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti, koji se dobivaju iz podataka prikupljenih Anketom o dohotku stanovništva. Radi se o godišnjem istraživanju DZS koje se provodi na uzorku slučajno izabranih privatnih kućanstava, a usklađeno je s uredbama EU-a i metodologijom Eurostata propisanima za istraživanja EU-SILC (*Statistics on Income and Living Conditions*).

U nastavku se prikazuje usporedba stopa rizika od siromaštva od 2021. do 2023. godine, prema rezultatima Ankete o dohotku stanovništva DZS-a. U 2021. godini, stopa rizika od siromaštva je iznosila 19,2%,² u 2022. godini³ stopa rizika od siromaštva se smanjila na 18,0%, dok rezultati Ankete DZS-a provedene u 2023. godini⁴ bilježe stopu rizika od siromaštva 19,3%.

Što se tiče stope rizika od siromaštva za djecu, ona se u usporedbi s 2021. godinom smanjivala: u 2021. je iznosila 17,1%, u 2022. 16,0%, dok je u 2023. iznosila 16,1%. U nastavku se, iz navedenih izvora DZS-a, prikazuje stopa rizika od siromaštva prema dobi i spolu u 2021., 2022. i 2023. godini, i to izdvojeno za djecu. Priložena tablica prikazuje stopu rizika od siromaštva za djecu 0-17 godina u 2021. 2022. i 2023. godini.⁵

Dobna skupina 0-17 godina	
Godina	Stopa rizika od siromaštva
2021.	17,1%
2022.	16,0%
2023.	16,1%

Strateškim mjerama, koje pridonose prekidu međugeneracijskog ciklusa siromaštva, a koje su usmjerene prema djeci, radi se na sprječavanju da djeca postanu odrasle osobe izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Direktna je to poveznica s ciljem smanjenja dječjeg siromaštva postavljenim u Akcijskom planu za provedbu europskog stupa socijalnih prava⁶, koji postavlja mjere na razini EU-a s ciljem smanjenja broja ljudi u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti u EU-u.

² Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2021., Državni zavod za statistiku DZS, Zagreb, 15.7.2022., <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29178>

³ Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2022., Državni zavod za statistiku DZS, Zagreb, 28.4.2023., <https://podaci.dzs.hr/2023/hr/58287>

⁴ Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u 2023., Državni zavod za statistiku DZS, Zagreb, 22.3.2024., <https://podaci.dzs.hr/media/iaiczno2/zudp-2024-1-1-pokazatelji-siroma%C5%A1tva-i-socijalne-isklju%C4%8Denosti-u-2023.pdf>

⁵ Stopa rizika od siromaštva prema dobi i spolu, izvor: DZS, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti

⁶ The European Pillar of Social Rights Action Plan, European Union, 2021

Kada se sagledava stopa rizika od siromaštva prema tipu kućanstva (izvor: DZS), za kućanstva s uzdržavanom djecom ona iznosi 15,1% u 2021., 14,2% u 2022. te 14,9% u 2023. godini. Zamjetno je kako su u kategoriji kućanstava s uzdržavanom djecom najviše stope rizika od siromaštva prisutne u kućanstvima koja čine jedan roditelj s uzdržavanom djecom, za koje je stopa rizika od siromaštva u 2021. godini iznosila 37,5%, 24,9% u 2022. te 24,4% u 2023. godini. Također je viša stopa rizika od siromaštva u kućanstvima s dvije odrasle osobe s troje ili više djece, za koje je u 2021. godini iznosila 22,8%, u 2022. 23,3%, a u 2023. 20,5%. Dakle, jednoroditeljske obitelji su, sukladno podacima, posebno ranjiva kategorija obitelji u kojoj odrastaju djeca s vrlo visokim rizikom od siromaštva, a nakon njih slijede obitelji s dvije odrasle osobe i troje i više djece. Nadalje, rizik od siromaštva djece ovisi o zaposlenosti, obrazovanju i zdravstvenom statusu roditelja, vrsti naselja u kojem žive, tipu obitelji i broju uzdržavane djece. Primjerice, stopa rizika od siromaštva prema intenzitetu rada kućanstva najviša je za kućanstva s vrlo niskim intenzitetom rada te za kućanstva s uzdržavanom djecom.

Posebno su ranjive skupine djece iz obitelji korisnika zajamčene minimalne naknade, a pravo na ovu naknadu stječu obitelji i pojedinci koji žive u dubinskom siromaštvu odnosno nemaju nikakvih prihoda, a ona je regulirana Zakonom o socijalnoj skrbi⁷. Također se kroz broj korisnika doplatka za djecu može pratiti kretanje broja djece iz obitelji u riziku od siromaštva, što je regulirano Zakonom o doplatku za djecu⁸. Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO)⁹, u prosincu 2021. godine pravom na doplatku za djecu bilo je obuhvaćeno 138.981 korisnika, te 269.681 djece, u studenom 2022. godini je bilo obuhvaćeno 125.613 korisnika te 244.092 djece, dok je u lipnju 2023. godine bilo obuhvaćeno 109.127 korisnika te 215.442 djece.

Provedba mjera iz šest općih ciljeva Nacionalnog akcijskog plana odgovara provedbi ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, koja je najviši akt strateškog planiranja u RH, te sveobuhvatno i dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim pitanjima od značenja za RH, a temelji se na prepoznatim razvojnim izazovima. Nacionalnom razvojnom strategijom je predviđeno smanjenje broja osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti sa početne vrijednosti iz 2019. koja je iznosila 23,30 % na <15% do 2030. godine. Prioritetna područja javnih politika iz Nacionalne razvojne strategije obuhvaćaju upravo područja bitna za dosezanje ciljeva iz Nacionalnog akcijskog plana: područja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, zdravstva, zdrave prehrane, stanovanja i socijalnih usluga, s ciljem osiguravanja jednakih mogućnosti za djecu i mlade u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Napominje se da je glavna svrha Nacionalnog akcijskog plana poboljšati pristup ranjivim skupinama djece ključnim uslugama obuhvaćenih Preporukom Vijeća EU. S obzirom da se radi o sveobuhvatnom strateškom nacionalnom dokumentu, integrirani su prioriteti iz ključnih strateških dokumenata RH: Nacionalne razvojne strategije RH do 2030., Nacionalnog plana reformi 2023., Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. Borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti djece u RH doprinose i mnogi srednjoročni akti strateškog planiranja, poput sljedećih: Nacionalni plan za prava djece za razdoblje od 2022. do 2026. godine kojim se nastavlja kreirati i provoditi politike za unaprjeđenje prava djece, Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od

⁷ Zakon o socijalnoj skrbi, Narodne novine broj 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23

⁸ Zakon o doplatku za djecu, Narodne novine, broj: 94/01, 138/06, 107/07, 61/11, 112/12, 82/15, 58/18, 156/23

⁹ Mjesečni pregled broja korisnika doplatka za djecu, broja djece i obračunatih svota doplatka za djecu, HZMO

2021. do 2027. godine, Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Nacionalni plan zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje do 2027. godine, Nacionalni plan za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Navedeni akti strateškog planiranja čine temelje za provedbu mjera i aktivnosti u ključnim područjima intervencije s naglaskom na međusektorsku suradnju i zajedničko djelovanje. Nacionalni akcijski plan doprinosi i postizanju ciljanih vrijednosti Posebnog cilja 2. „Prevencija i smanjenje dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti“ Akcijskog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2024., Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine, gdje je ciljano smanjenje teške materijalne deprivacije za djecu od 0-17 sa 5,7 na 4%, a stope rizika od siromaštva sa 17,1 na 14,8%.

Radi smanjenja siromaštva kod djece kontinuirano se radi na povećanju dostupnosti svih usluga marginaliziranim i ranjivim skupinama koje su u lošijem socioekonomskom položaju te na poboljšanju dostupnosti besplatnih programa i integriranom pristupu skrbi za djecu. Sustavnom podrškom vodi se posebna briga o osiguranju prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi, a osiguranje besplatnih obroka za svu djecu u osnovnim školama posebno olakšava njihov položaj.

Institucionalni kontekst provedbe

Nacionalni koordinator i Odbor za koordinaciju, praćenje i evaluaciju

Proces izrade Nacionalnog akcijskog plana kroz rad međuresorne radne skupine vodila je, nacionalna koordinatorica i ravnateljica u Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, imenovana od strane Europske komisije. Radna je skupina bila sastavljena od predstavnika tijela državne uprave, međunarodnih organizacija, znanstvene zajednice i organizacija civilnog društva te ostalih zainteresiranih dionika: Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstva zdravstva, Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstva demografije i useljeništa, Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstva financija, Ministarstva turizma i sporta, Hrvatske zajednice županija, Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Državnog zavoda za statistiku, Ureda UNICEF-a za Hrvatsku, Pravobraniteljice za djecu, Udruženja Djeca prva i Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu.

U svrhu djelotvorne koordinacije i praćenja provedbe Nacionalnog akcijskog plana, uz imenovanu nacionalnu koordinatoricu s odgovarajućim resorima i mandatom, Odlukom Vlade RH od 9. studenoga 2023. godine osnovano je zasebno tijelo Odbor za koordinaciju, praćenje i evaluaciju Nacionalnog akcijskog plana. Uz nacionalnu koordinatoricu i zamjenicu iz Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, članove Odbora čine ravnatelji uprava u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstvu zdravstva, Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstvu financija, Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Ureda pravobraniteljice za djecu, koji su odgovorni za provedbu pojedinih mjera i aktivnosti. U rad Odbora se prema potrebi uključuju drugi partneri i stručnjaci

iz interesnih skupina i lokalne samouprave, te predstavnici djece i mladih. Radom Odbora koordinira nacionalna koordinatorica, a Odbor je nadležan za sveobuhvatnu koordinaciju i praćenje provedbe Nacionalnog akcijskog plana, kao i kreiranje mjera u skladu s nalazima praćenja. Članovi Odbora prate provedbu aktivnosti iz Nacionalnog akcijskog plana temeljem okvira za praćenje provedbe i prikupljenih podataka te rade na predlaganju mjera za unaprjeđenje postojećih. Naime, Odbor procjenjuje potrebu ažuriranja i izmjene pojedinih mjera iz Nacionalnog akcijskog plana praćenjem pokazatelja, ciljnih skupina i povezanih aktivnosti. Kroz rad tijekom sastanaka Odbora stvara se platforma za razmjenu informacija i davanje pregleda provedbe Nacionalnog akcijskog plana te uspostavljanje sustava za praćenje implementacije i provedbe.

Kako je istaknuto, o napretku u provedbi aktivnosti Nacionalnog akcijskog plana, izvještava se Vlada RH jednom godišnje, Europska komisija svake dvije godine, a Vijeće Europske unije svakih pet godina. Također, nacionalna koordinatorica i članovi Odbora izvještavat će Nacionalno vijeće za razvoj socijalnih politika, Vijeće za djecu i Odbor za obitelj, mlade i sport Hrvatskog sabora o provedbi Nacionalnog akcijskog plana, u skladu s ritmom podnošenja izvješća Vladi RH. Navedena nadležna tijela su osnovana radi unaprjeđenja i razvoja politika, donošenja političkih smjernica, predlaganja mjera, aktivnosti i programa s ciljem jačanja zaštite prava i dobrobiti djece. Njihovim je osnutkom osigurano i neovisno praćenje od strane stručnih tijela, s ciljem unaprjeđenja zaštite djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, a u skladu s usvojenim preporukama Europske komisije.

Konzultacije

Kroz suradnju s Uredom UNICEF-a u RH kreiran je Okvir za praćenje provedbe Nacionalnog akcijskog plana koji navodi pokazatelje, kroz čije će praćenje biti omogućena evaluacija rezultata provedenih mjera i aktivnosti. Pokazatelji se na razini općih ciljeva odnose na konkretne rezultate koji se očituju u promjeni situacije za djecu, a koji su rezultat rada više sustava i institucija. Pokazatelji na razini posebnih ciljeva odnose se na jačanje sposobnosti sustava, institucija i pojedinaca, uključujući zakonodavne i financijske okvire, kako bi mogli ostvariti opće ciljeve.

Nacionalni akcijski plan, kao operativni provedbeni dokument sadržajno objedinjava mjere postojećih akata strateškog planiranja definiranih općih ciljeva temeljenih na preporukama Vijeća EU, kako slijedi:

1. Poboljšan pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju,
2. Osiguran pristup obrazovanju i podrška djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti,
3. Osiguran pristup kvalitetnoj prehrani djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti,
4. Osiguran pristup zdravstvenim uslugama djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti,
5. Osiguran pristup primjerenom stanovanju djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti,
6. Poboljšana dostupnost socijalnih usluga u zajednici usmjerenih djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

U skladu s navedenim, Nacionalni akcijski plan je „dinamičan“ dokument, koji će se kontinuirano nadopunjavati tijekom provedbe, kako bi se ostvario napredak u svim nadležnim sustavima, posebice u sustavu odgoja i obrazovanja, sustavu zdravstva te sustavu socijalne skrbi, radi učinkovitije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti djece.

Buduća evaluacija

Hrvatska je bila jedna od sedam zemalja EU u kojoj je u sklopu Pilot programa 'Faza III Jamstva za svako dijete' (dalje u tekstu: Pilot program) provedena Dubinska analiza stanja, politika, programa, usluga, proračuna i mehanizama koji se bave dječjim siromaštvom, socijalnom isključenošću i pristupom uslugama u RH. Temeljem provedene analize dane su preporuke s ciljem poboljšanja nacionalnih politika, programa, ključnih mjera i aktivnosti usmjerenih na smanjenje dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti te prijedlog njihovog praćenja i evaluacije. Planovi za buduću evaluaciju se temelje na razvijanju i unaprjeđenju okvira za praćenje i pokazatelja, radi učinkovitog praćenja provedbe i mogućnostima evaluacije, što će omogućiti prilagodbu mjera novim okolnostima.

Pilot program se provodio na području Međimurske županije, koja je jedna od najrazvijenijih županija u RH, no istovremeno s najvećom stopom korisnika zajamčene minimalne naknade (2,6%), a bilježi se kako u ovoj županiji pripadnici romske nacionalne manjine čine 80% korisnika zajamčene minimalne naknade. Popisom iz 2021. godine zabilježeno je da u RH živi 17.980 pripadnika romske nacionalne manjine¹⁰. Međutim, prema posljednjim dostupnim podacima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina dobivenih mapiranjem romskih lokaliteta, procjenjuje se da u RH živi ukupno 24.524 pripadnika romske nacionalne manjine. Podaci su dobiveni u okviru projekta „Prikupljanje i praćenje baznih podataka za učinkovitu provedbu Nacionalne strategije za uključivanje Roma“ a nalazi istraživanja objavljeni su u publikaciji: Kunac, S., Klasnić, K., Lalić, S. (2018.): „Uključivanje Roma u hrvatsko društvo: istraživanje baznih podataka“¹¹. Prema stopi relativnog siromaštva, oko 90% pripadnika romske nacionalne manjine u RH je siromašno, dok oko 70% obitelji romske nacionalne manjine živi u siromaštvu. Najviše romskih kućanstava ispod praga rizika od siromaštva nalazi se na području Središnje Hrvatske (97,5%), Slavonije (97,3%), Međimurja (96,4%) i Sjeverne Hrvatske (94,9%), a zatim slijedi Zagreb i okolica (77,7%) te Istra i Primorje (76,8%)¹². U primjerima dobre prakse u nastavku Izvješća prikazani su modeli usluga i intervencija razvijenih u okviru Pilot programa, radi smanjivanja rizika za rast i razvoj djeteta kojega prate siromaštvo i socijalna isključenost. Nakon 33 mjeseca provedbe Pilot programa, financiranog sredstvima EU, u Međimurskoj je županiji poboljšan pristup cjelovitim uslugama zaštite djece i obitelji, uključujući osnaživanje roditelja i skrbnika te uslugama rane intervencije u djetinjstvu, a djeca koja nemaju pristup vrtiću dobila su priliku za učenje kroz igru. Projekt je provodio Ured UNICEF-a u RH u suradnji s 12 provedbenih partnera na terenu, sedam jedinica lokalne samouprave, Međimurskom županijom i Vladom RH. Zaključak je projekta kako je za poboljšanje životnih uvjeta i osiguravanje boljih startnih pozicija za svako dijete u riziku od

¹⁰ U Međimurskoj županiji živi 38,7% (6.954) Roma

¹¹ Kunac, S., Klasnić, K., Lalić, S. (2018.): „Uključivanje Roma u hrvatsko društvo: istraživanje baznih podataka“, Centar za mirovne studije, Zagreb. Publikacija je dostupna i na poveznici: <https://ljudskaprava.gov.hr/>

¹² Izvor: Nacionalni plan za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Vlada RH, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, lipanj 2021.

siromaštva i socijalne isključenosti nužna kvalitetna međusektorska suradnja između različitih sustava te približavanje usluga korisnicima.

2. CILJNE SKUPINE

U RH je postignuto smanjenje stope rizika od siromaštva kod djece (dobna skupina 0-17)¹³, sukladno prikazanim statističkim podacima, što ukazuje na djelotvornu provedbu strateških mjera usmjerenih prema djeci.

Primarni fokus Nacionalnog akcijskog plana je na djeci u povećanom riziku od siromaštva, uz uključivanje pojedinih kritičnih elemenata povezanih sa širim konceptom socijalne isključenosti. Neke od mjera, posebno u području socijalnih usluga u zajednici, usmjerene su na djecu primatelje zajamčene minimalne naknade, što je pokazatelj prioritete intervencije koja je usmjerena prvenstveno na pružanje podrške toj djeci koja su u najvećem riziku, dok se nekim mjerama planira proširiti podrška na svu djecu, uključujući i djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, koja nisu isključivo korisnici ove naknade.

U RH su identificirana djeca u potrebi i prepreke s kojima se susreću u sljedećim skupinama:

- djeca korisnici zajamčene minimalne naknade
- djeca romske nacionalne manjine
- djeca u manje razvijenim, posebno ruralnim područjima
- djeca s teškoćama u razvoju
- djeca migranti (djeca bez pratnje, tražitelji, azilanti, stranci pod supsidijarnom i privremenom zaštitom mlađi od 18 godina)
- djeca u alternativnoj skrbi
- djeca iz Ukrajine i sva ostala raseljena djeca
- djeca čiji su roditelji u zatvoru

Posebno je ranjiva skupina djece iz obitelji korisnika naknada u sustavu socijalne skrbi, koje ne mogu podmiriti osnovne životne potrebe prihodom u obitelji ili imovinom. Sustav socijalne skrbi im omogućava primanje zajamčene minimalne naknade, novčani iznos radi osiguravanja zadovoljavanja osnovnih životnih potreba. Osnovica za izračun zajamčene minimalne naknade iznosi 150,00 eura¹⁴. Usporedbe radi, prema odlukama Vlade RH, osnovica je u 2014. godini iznosila 800,00 kuna¹⁵ (106,18 eura), a u 2022. 1.000,00 kuna¹⁶ (136,15 eura). Ukupni iznos zajamčene minimalne naknade za svakog pojedinog korisnika razlikuje se ovisno o tome radi li se o samcu ili kućanstvu (dva ili više članova), radno sposobnoj ili radno nesposobnoj osobi,

¹³ Dijete je osoba do (nenavršene) 18. godine starosti (Konvencija UN-a o pravima djeteta)

¹⁴ Odluka o osnovici za izračun iznosa zajamčene minimalne naknade, Narodne novine br. 158/2023

¹⁵ Odluka o osnovici za izračun iznosa zajamčene minimalne naknade, Narodne novine br. 114/2014

¹⁶ Odluka o osnovici za izračun iznosa zajamčene minimalne naknade, Narodne novine br. 23/2022

djetetu ili odrasloj osobi, samohranom roditelju i djetetu samohranog roditelja i sl. Primjerice, ukoliko su u kućanstvu dvije radno sposobne osobe i jedno dijete, iznos zajamčene minimalne naknade za svakog od njih iznosi 70% osnovice (105,00 eura), odnosno ukupno za tročlano kućanstvo 210% osnovice (315,00 eura). Za kućanstvo koje čine radno sposobni samohrani roditelj i dijete roditelju pripada pravo u iznosu od 120% osnovice (180,00 eura), a djetetu 90% osnovice (135,00 eura), odnosno ukupno 210% osnovice (315,00 eura), dok će kućanstvu koje čine radno nesposobni samohrani roditelj i dijete roditelju pripadati pravo na 135% osnovice (202,50 eura), a djetetu 90% osnovice (135,00 eura), odnosno ukupno 225% osnovice (337,50 eura).

U sustavu socijalne skrbi se također isplaćuje naknada za osobne potrebe, koja se priznaje djetetu osnovnoškolske i srednjoškolske dobi, drugoj mlađoj punoljetnoj osobi, odrasloj osobi i starijoj osobi kojoj se priznaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja ako vlastitim prihodom ne može osigurati zadovoljavanje osobnih potreba na smještaju ili organiziranom stanovanju. Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi¹⁷ naknada za osobne potrebe iznosi 50% osnovice (75,00 eura) mjesečno za dijete osnovnoškolske dobi, odraslu i stariju osobu, odnosno 70% osnovice (105,00 eura) mjesečno za dijete i mlađu punoljetnu osobu srednjoškolske dobi i drugu mlađu punoljetnu osobu.

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike također priznaje mogućnosti plaćanja troškova smještaja u učeničkom domu. Ova se naknada u sustavu socijalne skrbi priznaje djetetu ili mlađoj punoljetnoj osobi, polazniku srednje škole ukoliko je:

- slabijeg imovnog stanja i nije član kućanstva koje je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu
- smješten u udomiteljskoj obitelji, a pohađa školu izvan mjesta prebivališta udomitelja.

Nadalje, pravo na inkluzivni dodatak, sukladno novom Zakonu o inkluzivnom dodatku¹⁸, koji uređuje razine potpore potrebne osobama s invaliditetom te sredstva za financiranje inkluzivnog dodatka i druga pitanja povezana s inkluzivnim dodatkom. Naknade se priznaju odrasloj osobi i djetetu s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim ili osjetilnim oštećenjem kojima je utvrđen drugi ili treći stupanj težine invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti prema propisima o vještačenju i metodologijama vještačenja bez obzira na status osobe s invaliditetom. Prema Odluci o osnovici za izračun iznosa inkluzivnog dodatka Vlade RH¹⁹, osnovica na temelju koje se izračunava iznos inkluzivnog dodatka iznosi 120,00 eura.

Ističe se i mogućnost isplate naknade za troškove prijevoza zbog školovanja, koja se priznaje djetetu s teškoćama u razvoju i osobi s invaliditetom te polazniku srednje škole prema primjerenom programu odgoja i obrazovanja ili osposobljavanja za samozbrinjavanje. Naknada se također priznaje i učeniku, polazniku srednje škole smještenom u udomiteljskoj obitelji ili obiteljskom domu, koji pohađa nastavu izvan mjesta prebivališta te i učeniku srednje škole koji je član kućanstva korisnika zajamčene minimalne naknade. Naknada obuhvaća troškove prijevoza u odlasku i povratku i priznaje se po najnižoj cijeni za redovita prijevozna sredstva

¹⁷ Zakon o socijalnoj skrbi, Narodne novine broj 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23

¹⁸ Zakon o inkluzivnom dodatku, Narodne novine, broj 156/2023

¹⁹ Odluka o osnovici za izračun iznosa inkluzivnog dodatka Vlade RH, Narodne novine, broj 05/2024

javnog prometa za najkraću relaciju, a ako korisnik za prijevoz koristi osobno vozilo priznaje se u visini cijene vozne karte javnog prijevoznika.

Kako je istaknuto, kretanje broja djece iz obitelji u riziku od siromaštva može se pratiti i kroz praćenje broja korisnika doplatka za djecu, budući da je doplatkom za djecu obuhvaćena upravo grupa djece primatelja zajamčene minimalne naknade.

3. PRUŽANJE USLUGA

3.1. Izvješće o provedbi mjera u Nacionalnom akcijskom planu

Kako bi se što kvalitetnije pratila provedba mjera i učinak postignutih rezultata na ostvarenje postavljenih općih i posebnih ciljeva u Okviru za praćenje su određeni kvantitativni i kvalitativni pokazatelji, kroz koje se također može pratiti i potreba unaprjeđenja Nacionalnog akcijskog plana za buduće razdoblje te eventualna izmjena i/ili prilagodba mjera, s obzirom da se kroz postavljene pokazatelje očituje učinkovitost mjera i aktivnosti za ostvarenje ciljeva. Praćenje te izvještavanje prema postavljenim pokazateljima je u skladu s dobivenim podacima iz sljedećih tijela: Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP), Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih (MZOM), Ministarstva zdravstva (MIZ), Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (MPUDT), Ministarstva turizma i sporta (MINTS), Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (MPGI), Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina (ULJPPNM) i Državnog zavoda za statistiku (DZS).

Sukladno tomu, prikaz pokazatelja za šest općih i pripadajućih posebnih ciljeva slijedi u nastavku Izvješća.

3.1.1. OPĆI CILJ 1. POBOLJŠAN PRISTUP RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Cilj Nacionalnog akcijskog plana	Pokazatelj	Početna vrijednost	Vrijednosti po godinama		Ciljna vrijednost u 2030.	Izvor
			2022.	2023.		
Opći cilj 1. POBOLJŠAN PRISTUP RANOM I PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	Udio djece upisane u dječje vrtiće ili druge ustanove u kojima se izvodi rani i predškolski odgoj i obrazovanje u odnosu na ukupan broj djece predškolske dobi (0-6)		2022.: 22,10% 0-2, 72,7% 3-6	-	40% 0-3, 97% 4-6	MZOM
		Podaci iz prethodnih godina radi usporedbe: u 2020.: 20.4%, 0-2, 54.4%, 3-6; u 2021.: 21,6% 0-2, 68,9% 3-6				
	Udio djece (3-6 godina) uključene u dječje vrtiće ili druge ustanove u kojima se izvodi rani i predškolski odgoj i obrazovanje	2021.: 77,8% ²⁰	-	-		Eurostat
		Podatak Eurostat-a za 2018. godinu, radi usporedbe: 61.6%				
	Broj djece romske nacionalne manjine uključene u predškolske programe	2021. 1010	2022. 1185	2023. 1234	1500	MZOM
	Obuhvat djece romske nacionalne manjine u dobi od 3-6 godina predškolskim odgojem i obrazovanjem	2018.: 23%	n/p	n/p	54%	ULJPPNM

²⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Early_childhood_education_statistics

	Udio djece korisnika zajamčene minimalne naknade (3-6 godina) uključene u rani i predškolski odgoj u odnosu na ukupan broj djece korisnika zajamčene minimalne naknade	-	-	-	-	MRMSOSP*
	*Ne postoji mogućnost praćenja podataka o djeci korisnika zajamčene minimalne naknade u dobi od 3-6 godina koja su uključena u rani i predškolski odgoj, s obzirom na to da se ne radi o uvjetu za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu, te takve podatke nije moguće izlučiti iz aplikacije SocSkrb. Postoji mogućnost praćenja ukoliko MIZ zatraži podatak od MRMSOSP o djeci (s njihovim OIB podacima), čiji su roditelji korisnici zajamčene minimalne naknade, a vezano uz mogućnosti korištenja prednosti pri upisu u dječji vrtić za djecu iz ranjivih skupina (članak 20. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Narodne novine broj 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23).					
Posebni cilj 1.1. Osigurano pravo pristupa kvalitetnom RPOO-u do 2030. za svako dijete u RH od navršene 3. godine života do polaska u osnovnu školu	Udio stručnog osoblja (odgojitelji i učitelji, zdravstveno osoblje, pedagozi, psiholozi, socijalni pedagozi, edukacijski rehabilitatori i dr.) na ukupan broj zaposlenika u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koje ostvaruju programe predškolskog odgoja i programe predškole	ped.g. 2020./2021. 69,38%	ped.g. 2021./2022.: 68,98%	ped.g. 2022./2023.: 68,03%	-	DZS ²¹
	Prosječno trajanje obveznog predškolskog programa	2021.: 120-150 sati	2022.: 150-250 sati	2023.: 150-250 sati	550-700 sati	MZOM
	Broj novoizgrađenih i/ili dograđenih vrtića (raščlanjeno po JLP(R)S)	<i>Ne raspolaže se podacima o broju novo</i>	-	-	300	MZOM*

²¹ Dječji vrtići i druge pravne osobe koje ostvaruju programe predškolskog odgoja, Priopćenje, DZS

		<i>izgrađenih dječjih vrtića raščlanjeno po JLP(R)S – kvalitativno objašnjenje u nastavku tablice:</i>				
	<p>*Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih objavilo je dva poziva s ciljem ulaganja u izgradnju, dogradnju, nadogradnju, rekonstrukciju i opremanje predškolskih ustanova u svrhu osiguravanja infrastrukturnih i materijalnih kapaciteta za povećanje RPOO u RH. Prihvatljivi prijavitelji su bile jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave na području RH, kao mogući osnivači javnih ustanova koje obavljaju djelatnost RPOO sukladno Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine broj 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23).</p> <p>U okviru prvog poziva, u provedbi je 248 projekata kojima se planira povećanje kapaciteta za 16.236 dodatnih mjesta u RPOO, a iznos ukupno ugovorenih bespovratnih sredstava je 162.975.439,14 eura.</p> <p>Drugi poziv objavljen je u lipnju 2023. u okviru kojeg je dostavljeno 128 projektnih prijedloga. Ukupna alokacija drugog poziva iznosi 51.022.570,00 eura bespovratnih sredstava, a povećanjem kapaciteta u sklopu drugog poziva očekuje se dostizanje planiranog povećanja obuhvata na 96% u predškolskom odgoju i obrazovanju. U ožujku 2024.g iz drugog poziva su ugovorena 94 projekta kojim se planira povećanje kapaciteta za 5.080 dodatnih mjesta, iznos dodijeljenih bespovratnih sredstava je 50,45 mil. eura.</p> <p>Ukupno je iz oba poziva bilo 342 projekta s planiranim povećanjem kapaciteta za 21.316 dodatnih mjesta, s ukupnim iznosom bespovratnih sredstava od 213,43 milijuna eura.</p>					
Posebni cilj 1.2.: Unaprijeđen proračunski i zakonodavni okvir koji će osigurati regionalno ujednačen pristup priuštivom i kvalitetnom RPOO-u	Godišnji iznos osiguranih sredstava za fiskalnu održivost vrtića	0	0	2023.: 18.594.365 € (3 mjeseca)	100.000.000 € (12 mjeseci)	MZOM
	Javna potrošnja za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*	2020./2021. 3.477.111,42 €	2021./2022. 3.724.659,23 €	2022./2023. 29.726.805,19 €	150.000.000 €	MZOM*

	<p>*Iskazan je podatak iznos o sredstvima utrošenim za sufinanciranje djece temeljem članka 50. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju za četiri aktivnosti koje prati Služba za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u MZOM, kako slijedi: sufinanciranje djece u programu predškole, darovita djeca, djeca s teškoćama i djeca pripadnika nacionalnih manjina, za ped. god. 2020/2021., 2021/2022. i 2022/2023.</p>					
<p>Posebni cilj 1.3.: Razvijeni dodatni mehanizmi potpore unutar odgojno-obrazovnog sustava te mehanizmi financiranja usmjereni osiguravanju pristupa RPOO-u djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti i njihovim obiteljima, a posebice djeci nižeg socioekonomskog statusa kako bi se adresirali „skriveni“ troškovi redovitog pohađanja dječjeg vrtića</p>	<p>Broj novih i/ili unaprijeđenih mehanizama potpore djeci u riziku i njihovim obiteljima u svrhu olakšanog pristupa pohađanju ranog i predškolskog odgoja</p>		<p>U svibnju 2022. donesen je Zakon o Izmjeni i dopuni Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju kojim je čl.20. proširen vezano uz ostvarivanje prednosti pri upisu – opisno u nastavku*</p>			<p>MZOM* MRMSOSP**</p>
	<p>*Mehanizmi potpore djeci u riziku: u svibnju 2022. donesen je Zakon o Izmjeni i dopuni Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju kojim je članak 20. proširen vezano uz ostvarivanje prednosti pri upisu: Članak 20. stavak 4. <i>Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako dječji vrtić kojem je osnivač jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave ne može upisati svu prijavljenu djecu, nakon upisa djece iz stavka 3. ovoga članka djeca se upisuju na način da prednost pri upisu imaju djeca roditelja invalida Domovinskog rata, djeca iz obitelji s troje ili više djece, djeca oba zaposlena roditelja, djeca s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima koja imaju nalaz i mišljenje nadležnog tijela iz sustava socijalne skrbi ili potvrdu izabranog pedijatra ili obiteljskog liječnika da je razmjer teškoća u razvoju ili kronične bolesti okvirno u skladu s listom oštećenja funkcionalnih sposobnosti sukladno propisu kojim se uređuje metodologija vještačenja, djeca samohranih roditelja, djeca jednoroditeljskih obitelji, djeca osoba s invaliditetom upisanih u Hrvatski registar osoba s invaliditetom, djeca koja su ostvarila pravo na socijalnu uslugu smještaja u udomiteljskim obiteljima, djeca koja imaju prebivalište ili boravište na području dječjeg vrtića te djeca roditelja koji primaju doplatak za djecu ili roditelja korisnika zajamčene minimalne naknade.</i></p>					

	<p>**U okviru Pilot programa provedene su aktivnosti koje se odnose na pristup ranom i predškolskom obrazovanju u odnosu na 3 ciljne skupine: djecu s teškoćama, djecu i obitelji koje žive u osjetljivom obiteljskom okruženju te djecu manjinske rasne ili etničke pripadnosti (osobito Romi). Na području Međimurske županije do ožujka 2023. godine postignuto je da više od 300 djece (koja inače nemaju pristup dječjem vrtiću) koriste neformalne prilike za igru i učenje na četiri lokacije centara igre. U okviru programa je više od 210 odgojno-obrazovnih djelatnika i romskih pomoćnika educirano za bolju primjenu inkluzivnih principa u svom radu; studenti Učiteljskog fakulteta odradili su praksu s djecom koja nemaju pristup dječjem vrtiću; 100 roditelja/skrbnika osnaženo je za pružanje podrške svojoj djeci u razvoju predčitalačkih i predmatematičkih vještina; izmijenjen je kurikulum studentske prakse predškolskog odgoja i obrazovanja te je više od 70 studenata dio prakse obavilo u multikulturalnom okruženju s djecom iz romske zajednice. Također je izrađen Kalkulator za izračun ekonomske cijene vrtića s ciljem unaprjeđivanja politika financiranja troškova predškolskog odgoja i obrazovanja i većeg obuhvata djece.</p>	
	<p>Broj novozaposlenih pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju ili jezično-komunikacijskog posrednika ili trećeg odgojitelja u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja</p>	<p>MZOM: Člankom 24.a Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u sustav zapošljavaju pomoćnici za djecu s teškoćama. Njihovo zapošljavanje provode dječji vrtići koji su u nadležnosti njihovih osnivača, a ne Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih. S obzirom na izrečeno, MZOM ne vodi spomenute podatke o pomoćnicima, jer zajednički elektronički upisnik dječjih vrtića ne predviđa tu mogućnost. MZOM će, nakon što se uspostavi nova e-Matica dječjih vrtića, moći početi pratiti ove podatke na nacionalnoj razini. E-Matica dječjih vrtića je u procesu izgradnje te se priprema njezino puštanje u rad nakon što prođe fazu funkcionalnog testiranja, a točan datum još nije poznat.</p>
	<p>Broj djece - korisnika usluge po jednom pomoćniku za djecu s teškoćama u razvoju ili jezično-komunikacijskom posredniku ili trećem odgojitelju u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja</p>	

3.1.2. OPĆI CILJ 2. OSIGURAN PRISTUP OBRAZOVANJU I PODRŠKA DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI

Cilj Nacionalnog akcijskog plana	Pokazatelj	Početna vrijednost	Vrijednosti po godinama		Ciljna vrijednost u 2030.	Izvor
			2022.	2023.		
Opći cilj 2. OSIGURAN PRISTUP OBRAZOVANJU I PODRŠKA DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	Udio 15-godišnjaka sa slabijim postignućima u području čitalačke, matematičke te prirodoslovne pismenosti	2018.: Čitalačka pismenost – HR: 21,6%; Matematička pismenost – HR: 31,2%; Prirodoslovna pismenost – HR: 25,3%	2022.: Čitalačka pismenost – HR: 475 bodova (OECD: 476); Matematička pismenost – HR: 463 boda (OECD: 472); Prirodoslovna pismenost – HR: 483 boda (OECD: 485)	-		OECD PISA*
	<p>*U posljednjem istraživanju koje je provela Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) - PISA (Programme for International Student Assessment - Međunarodni program za ispitivanje znanja i vještina učenika) u 2022. godini u RH je sudjelovalo 178 srednjih i dvije osnovne škole s ukupno 6.135 učenika. Istraživanje pokazuje kako su postignuća učenika u matematici u pozitivnoj korelaciji s BDP-om zemalja sudionica i izdvajanjima za obrazovanje. U RH su rezultati PISA istraživanja pokazali kako su se hrvatski učenici našli oko prosjeka OECD-a po matematičkoj, čitalačkoj i prirodoslovnoj pismenosti.</p> <p>U matematičkoj su pismenosti oko prosjeka, te je RH na 36. mjestu od ukupno 81 zemlje sudionice, a prosječan broj bodova koje su učenici u RH ostvarili na ispitivanju matematičke pismenosti je 463 boda (prosjeak OECD-a je 472 boda). U čitalačkoj pismenosti su hrvatski učenici pokazali prosječne rezultate te su ostvarili prosječan rezultat od 475 bodova (prosjeak zemalja OECD-a koji iznosi 476 bodova). Gledajući pozicije na ljestvici čitalačke pismenosti, RH je na 26. mjestu.</p>					

	Pritom, testove je ispod razine prolaznosti riješilo 23 posto učenika, dok je prosjek OECD-a 26 posto učenika ispod razine. I u testovima prirodoslovne pismenosti RH se našla u prosjeku OECD-a, a zauzela je 31. mjesto. U ovom su dijelu ispitivanja učenici u RH ostvarili 483 boda, a prosjek svih učenika zemalja OECD-a je 485 boda.					
	Udio mladih romske nacionalne manjine u dobi od 19-25 godina koji su završili četverogodišnje i/ili petogodišnje srednjoškolsko obrazovanje	2018.: 4,4%	n/p	n/p	≥10%	ULJPPNM (Nacionalni plan za uključivanje Roma*)
	*Novi podaci će biti poznati 2025. godine nakon provedbe ponovljenog istraživanja baznih podataka. Riječ je o kompleksnom terenskom istraživanju, te se niti u Nacionalnom planu za uključivanje Roma ne planira mogućnost prikupljanja podataka na godišnjoj razini.					
	Udio mladih (15-19) izvan obrazovanja, zaposlenja ili usavršavanja (Not in Education, Employment or Training (NEET))	2020.: 9,1% (8.6% M; 9,6% Ž)	2021.: 8,1% (8.8% M; 7,3% Ž)	2022.: 8,7% (9.6% M; 7,9% Ž)	6,3% (6,3% M; 6,3% Ž)	Eurostat DZS
Posebni cilj 2.1. Omogućeno prilično i besplatno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Broj djece u riziku (djeca iz udomiteljskih obitelji, djeca primatelji zajamčene minimalne naknade, djeca s teškoćama u razvoju...) koja koriste naknadu za dodatne troškove kod redovitog obrazovanja	2020.: 186	2021.: 196	2022.: 101	-	MRMSOSP
	Javna potrošnja za obrazovanje	2020.: 4,4% 2019.: 2.431,6	2021.: 5,2% 2020.: 2.478,2	-	5,9%? -	World Bank* Eurostat**

	<p>*World Bank, Government expenditure on education, https://databank.worldbank.org/source/gender-statistics/Series/SE.XPD.TOTL.GD.ZS</p> <p>**Eurostat, Public expenditure on education per pupil/student based on FTE by education level and programme orientation, Javni izdaci za obrazovanje po učeniku/studentu temeljeni na FTE prema razini obrazovanja i programskom usmjerenju, online data code: EDUC_UOE_FINE09, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/educ_uoe_fine09/default/table?lang=en</p>					
<p>Posebni cilj 2.2. Promoviranje inkluzivne obrazovne prakse i građenje kulture raznolikosti</p>	<p>Broj odgojno-obrazovnih ustanova s većim brojem učenika pripadnika romske nacionalne manjine kojima je pružena dodatna potpora - pomoć u učenju/mentoriranje, edukacije učitelja/nastavnika i stručnih suradnika koji rade u multikulturnom okruženju</p>	0	2022.: 5	2023.: 7	15	MZOM
	<p>Broj djece iz ranjivih skupina uključenih u izvannastavne aktivnosti organiziranih u školama</p>	470	2022.: 520	2023.: 695*	840	MZOM*
	<p>*MZOM: Uneseni podaci odnose se na izvanučioničku nastavu za učenike pripadnike romske nacionalne manjine i učenike raseljene iz Ukrajine</p> <p>**ULJPPNM će izvanškolske aktivnosti financirati otvorenim pozivom te trenutno nema Nacionalnim planom za uključivanje Roma definiran pokazatelj na ovakav način, ali će tijekom provedbe projekata financiranih otvorenim pozivom pratiti broj djece uključene u izvanškolske aktivnosti.</p>					
	<p>Broj djece uključene u sportske aktivnosti*</p>	2021.: 50.000	2022.: 170.000 (MINTS: 120.000;	2023.: 57.500 (MINTS: 55.000,	310.000	MINTS MZOM

			MZOM: 50.000)	MZOM: 2.500)		
<p>*Radi se o pokazatelju ishoda iz Nacionalnog plana za prava djece u RH 2022.-2026., Posebni cilj 1. <i>Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece</i>, u okviru kojega je predviđena kao jedna od mjera: <i>Uključivanje djece u sportsko rekreativne programe i aktivnosti</i> kako bi se unaprijedila kvaliteta života djece, kako bi se poticala njihova uključenost u društveni život i time spriječila socijalna isključenost. Ministarstvo turizma i sporta zajedno s Hrvatskim školskim sportski savezom i Hrvatskim sportskim savezom gluhih provodi programe koji uključuju djecu u sportsko rekreativne aktivnosti Hrvatskog školskog sportskog saveza, među kojima je i program uključivanja učenika s invaliditetom u sustav školskog sporta. Nadalje, Hrvatski sportski savez gluhih proveo je Univerzalni sportski program, projekt Hrvatskog sportskog saveza gluhih kojem je cilj okupiti gluhu djecu i poticati najmlađe na bavljenje sportom.</p>						

3.1.3. OPĆI CILJ 3. OSIGURAN PRISTUP KVALITETNOJ PREHRANI DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI

Cilj Nacionalnog akcijskog plana	Pokazatelj	Početna vrijednost	Vrijednosti po godinama		Ciljna vrijednost u 2030.	Izvor
			2022.	2023.		
Opći cilj 3. OSIGURAN PRISTUP KVALITETNOJ PREHRANI DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	Udio osnovnoškolske djece obuhvaćene programom besplatne školske prehrane	-	60%	96,04% (školska godina 2022./2023.) 89,6% (prvo polugodište školske godine 2023./2024. - broj učenika: 93 678)	100%	MZOM
	Udio djece (8-9 godina starosti) s prekomjernom tjelesnom težinom	2019.: 35% (37% dječaci; 33.1% djevojčice)	Rezultate istraživanja provedenog 2022. godine se planira objaviti 2024. godine	-		WHO, HZJZ, MIZ
	Udio isključivo dojene djece u dobi od 0 – 5 mjeseci	2022.: 19%	19%	<i>Podaci još nisu dostupni</i>		HZJZ, MIZ
Posebni cilj 3.1. Razvijen cjeloviti sustav promicanja i	Broj poslanih komunikacijskih poruka radi poticanja dojenja, u skladu s definicijom Svjetske zdravstvene organizacije o prehrani					MIZ* HZJZ

poticanja dojenja na nacionalnoj razini	dojenčadi i male djece, poslan u Centralni zdravstveni informacijski sustav RH (CEZIH)					
<p>*MIZ će biti nositelj navedene aktivnosti koja će biti naziva: Podatak o prehrani dojenčadi i male djece usklađen s definicijom prehrane SZO-a uključiti u komunikacijsku poruku koja se iz djelatnosti za zdravstvenu zaštitu predškolske djece i djelatnosti obiteljske (opće) medicine šalje u Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske (CEZIH).</p> <p>Vrijednost se ne treba pratiti brojčano godinu po godinu, već samo po principu: sustav uspostavljen DA/NE. Navedena aktivnost je dio Nacionalnog programa za zaštitu i promicanje dojenja za razdoblje od 2024. do 2027. godine.</p>						
Posebni cilj 3.2. Osigurana nutritivno uravnotežena školska prehrana za skupinu osnovnoškolske djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Udio odgojno-obrazovnih ustanova koje imaju funkcionalne školske kuhinje sukladno odgovarajućim standardima	750		2023.: 791	915	MZOM
Posebni cilj 3.3. Osiguran pristup redovitoj i nutritivno uravnoteženoj prehrani za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	Broj djece u obiteljima koje su primile pomoć u hrani putem paketa koje osiguravaju humanitarne organizacije					MRMSOSP*
<p>*Broj djece u obiteljima koje su primile pomoć u hrani putem paketa koje osiguravaju humanitarne organizacije nije još uvijek dostupan, s obzirom da se isti odnosi na poziv za natječaj za dodjelu sredstava koji će tek biti objavljen u 2024. godini</p>						

3.1.4. OPĆI CILJ 4. OSIGURAN PRISTUP ZDRAVSTVENIM USLUGAMA DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI

Cilj Nacionalnog akcijskog plana	Pokazatelj	Početna vrijednost	Vrijednosti po godinama		Ciljna vrijednost u 2030.	Izvor
			2022.	2023.		
Opći cilj 4. OSIGURAN PRISTUP ZDRAVSTVENIM USLUGAMA DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	Broj djece (0-7 godina) uključene u usluge rane intervencije	2021. MURID: 152 (od toga br. djece romske nacionalne manjine: 67)	2022. MURID: 158 (od toga br. djece romske nacionalne manjine: 52)	2023. MURID: 130 (od toga br. djece romske nacionalne manjine: 46)	-	HZJZ* MRMSOSP** (MURID)
	<p>*HZJZ može pratiti DTP-ove po dobnim skupinama, ali iz rutinske statistike je nemoguće pratiti po nacionalnom statusu. Potrebno je definirati DTP-ove koji se odnose na navedeni pokazatelj, tj. metodologiju na temelju koje se odredila početna vrijednost.</p> <p>**MRMSOSP je prikupio podatke iz Centra za ranu intervenciju u djetinjstvu MURID u Čakovcu. Naime, u okviru Pilot programa provodile su se aktivnosti koje se odnose na 'Ranu razvojnu podršku' za djecu s teškoćama u razvoju na području Međimurske županije. Ističe se kako je MRMSOSP na dan 30. lipnja 2024. godine za socijalnu uslugu rane razvojne podrške zabilježilo 176 pruženih usluga za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi u centrima za pružanje usluga u zajednici, te 574 pruženih usluga u centrima za rehabilitaciju, centrima za odgoj i obrazovanje te centrima za pružanje usluga u zajednici za osobe s invaliditetom. MRMSOSP je na dan 31.12.2022. imalo sklopljeno 9 ugovora o pružanju usluge rane intervencije s pružateljima usluge u mreži.</p>					
	Udio djece 0-7 godina koja imaju pedijatrijsku skrb u odnosu na ukupan broj djece u dobi od 0-7 (zdravstvenu zaštitu ostvaruju u pedijatrijskim ambulancama)	2021.: 233.032 djece opredijeljene za spec. ped. (90,26%)	2022.: 230.956 djece opredijeljene za spec. ped. (90,52%)	2023.: 227.570 djece opredijeljeno za spec. ped. (90,80%)		HZZO

		ugovoreno 283 PED tima	ugovoreno 282 PED tima	ugovoreno 284 PED tima		
	Udio djece u dobi 7-18 godina koja su prošla probire usmjerene ranom uočavanju poteškoća mentalnog zdravlja u odnosu na ukupan broj djece u dobi 7-18 godina					MIZ*
	<p>*Školski liječnici u okviru sistematskih pregleda učenika 8. razreda osnovne škole i 1. razreda srednje škole provode probir rizika u mentalnom zdravlju. Probir se provodi na način da učenici ispune međunarodno validiran YP CORE upitnik. Nakon ispunjavanja upitnika slijedi razgovor i klinička procjena liječnika školske medicine kako bi školski liječnik utvrdio potrebu za daljnjom obradom i savjetovanjem. U školskoj godini 2022./2023. rizik u mentalnom zdravlju školski liječnici su utvrdili kod 5% učenika i 11% učenica 8. razreda (39.647 učenika i učenica 8 razreda OŠ obuhvaćeno je probirom što je 43% svih učenika i učenica 8. razreda OŠ), te kod 5% učenika i 10% učenica 1. razreda srednje škole (39.914 učenica i učenika 1. razreda SŠ obuhvaćeno je probirom što je 45% učenika 1. razreda SŠ). Radi se o udjelu učenika i učenica koji odgovara međunarodnim procjenama ili je čak nešto niži od procjena koje se mogu naći u međunarodnoj literaturi, što je posebno pozitivno s obzirom da se radi o prvoj školskoj godini koja je u potpunosti protekla bez ikakvih epidemioloških mjera vezanih uz pandemiju.</p>					
	Broj medicinskih stručnjaka za rani razvoj					MIZ* MRMSOSP** (MURID)
Posebni cilj 4.1. Osigurana dostupnost zdravstvenih usluga djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti	<p>*MIZ: Podaci o zanimanjima sa zaposlenjem u sustavu zdravstva, prema stanju u bazi podataka Nacionalnog registra pružatelja zdravstvene zaštite na dan 15.03.2024.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - specijalisti pedijatrije: 750, od kojih 45 užitih specijalista pedijatrijske neurologije - psiholozi: 457 - logopedi: 324 - edukacijski rehabilitatori: 64 - fizioterapeuti: 4.256 - radni terapeuti: 256 <p>**MRMSOSP: U okviru Pilot programa provodile su se aktivnosti koje se odnose na 'Ranu razvojnu podršku' za djecu s teškoćama u razvoju na području Međimurske županije. Do ožujka 2023. godine postignuta je podrška mobilnih timova za ranu razvojnu podršku, čime je osigurana izravna podrška za više od 800 djece i 780 roditelja/skrbnika te neizravna podrška za više od 1000 djece i 600 roditelja/skrbnika, dok je roditeljima i skrbnicima pruženo više od 3000 usluga. Više od 80 stručnjaka</p>					

	<p>educirano je u područjima rane detekcije razvojnih odstupanja i pružanja rane razvojne podrške djeci s razvojnim odstupanjem, rizikom ili teškoćama i njihovim roditeljima/skrbnicima. Razvijeni su <i>online</i> tečajevi za stručnjake o ranoj intervenciji, detekciji i podršci djeci s razvojnim odstupanjem, rizikom ili teškoćama i njihovim roditeljima/skrbnicima. Izrađen je Načrt akcijskog plana za rane intervencije u Međimurskoj županiji.</p> <p>Broj stručnjaka za rani razvoj u MURID-u: 2021.: 14, 2022.: 12, 2023.: 10</p>					
	Broj mobilnih timova za pružanje zdravstvene zaštite					MIZ*
	<p>*Izabrani liječnici imaju ugovoreni DTP postupak za zdravstvenu uslugu liječenja u kući bolesnika. Kao samostalne djelatnosti na terenu djeluje: patronažna služba s 872 medicinske sestre prvostupnice i zdravstvena njega u kući s 1254 medicinske sestra opće njege. Uz to postoji i mrežom utvrđeni broj fizioterapeuta koji također djelatnost fizikalne terapije provode u kući bolesnika. Za sada su ugovorena 44 mobilna tima s liječnikom specijalistom za palijativnu skrb koji skrbe o palijativnim bolesnicima bez obzira na dob. Postoje i dva mobilna tima za mentalno zdravlje u zajednici pri Klinici za psihijatriju Vrapče, koji pružaju navedenu djelatnost osobama starijim od 18 godina.</p>					
<p>Posebni cilj 4.2. Osigurana podrška zaštiti mentalnog zdravlja djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti</p>	<p>Broj mobilnih timova za pružanje podrške u zaštiti mentalnog zdravlja za djecu koja žive u udaljenim (ruralnim) krajevima i na otocima</p>			<p>Dva (2) mobilna tima za mentalno zdravlje u zajednici pri Klinici za psihijatriju Vrapče, koji pružaju navedenu djelatnost osobama</p>		<p>HZJZ</p>

				starijim od 18 godina		
Ukupan broj sudionika edukacija - stručnjaka koji rade s djecom radi zaštite mentalnog zdravlja djece na edukacijama iz područja zaštite mentalnog zdravlja djece	-	2022.: 3836	2023.: 2.295	3.000	HZJZ* (podaci vezani uz Nacionalni plan za prava djece)	
<p>*Povodom obilježavanja Europskog tjedna mentalnog zdravlja u prostorijama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo 16. svibnja 2023. održana je Edukacija za novinare i javne djelatnike na temu kako odgovorno izvještavati o samoubojstvu; HZJZ je 11.10.2023. održao edukaciju „Jačanje roditeljskih kompetencija u očuvanju mentalnog zdravlja“, obje edukacije polazilo je 25 polaznika.</p> <p>Uz podršku Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih i Ministarstva zdravstva, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Agencija za odgoj i obrazovanje, kao i Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom Grada Zagreba održali su veljači i ožujku 2023. u Rijeci, Osijeku, Splitu i Zagrebu stručne skupove o mentalnom zdravlju djece i mladih za stručne suradnike škola. Izlagali su renomirani stručnjaci na ovom području s ciljem jačanja kapaciteta stručnih suradnika škola za rano prepoznavanje i prevenciju rizika u mentalnom zdravlju učenika te s oko 300 polaznika ukupno.</p>						
Broj djece romske nacionalne manjine uključene u programe prevencije i zaštite mentalnog zdravlja djece u riziku					ULJPPNM*	
<p>*ULJPPNM planira sljedeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sistematski pregled djece pripadnika romske nacionalne manjine u okviru istraživanja Zdravstvena slika Roma u RH za 750 djece; - preventivne radionice na ključne zdravstvene poteškoće u romskim naseljima za 150-300 djece <p>te</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukacije vezano uz suzbijanje diskriminacije u pristupu zdravstvenim uslugama, a koje su planirane sa zdravstvenim djelatnicima (za 225-375 zdravstvenih djelatnika). 						

3.1.5. OPĆI CILJ 5. OSIGURAN PRISTUP PRIMJERENOM STANOVANJU DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI

Cilj Nacionalnog akcijskog plana	Pokazatelj	Početna vrijednost	Vrijednosti po godinama		Ciljna vrijednost u 2030.	Izvor
			2022.	2023.		
Opći cilj 5. OSIGURAN PRISTUP PRIMJERENOM STANOVANJU DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLUČENOSTI	Stopa prenapučenosti kućanstva u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti (ispod 60% medijana ekvivalentnog dohotka, osobe <18)	2021.: 52,9% (HR) 42,1% (EU)	51,2% (HR) 41,5% (EU)	-	-	Eurostat DZS
	Postotak djece koja žive u stambenom prostoru s krovom koji curi, vlažnim zidovima, podovima ili temeljima ili trulim okvirima prozora ili podom	2020.: 8,1%	-	-	-	Eurostat DZS
	Stopa teške stambene deprivacije - djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti (ispod 60% medijana ekvivalentnog dohotka, osobe <18)	2020.: 10,5%	-	-	-	Eurostat DZS
Posebni cilj 5.1. Osigurano primjereno stanovanje obiteljima s djecom u riziku od siromaštva	Stopa preopterećenosti troškovima stanovanja, populacija <18, ispod 60% medijana ekvivalentnog dohotka	2021. 14,3%	2022. 13,7%	-	-	Eurostat DZS
	Broj kućanstava i stambenih jedinica s djecom koji su korisnici aktivnosti usmjerenih poboljšanju životnih uvjeta		2022.: 522 obitelji s djecom			ULJPPNM*

	<p>*ULJPPNM je tijekom 2022. godine administrativnom provjerom utvrdio 522 obitelji s djecom čiji su zahtjevi ispunjavali kriterije te koje su ostvarile pravo temeljem Godišnjeg programa unaprjeđenja životnih uvjeta pripadnika romske nacionalne manjine, čiji je nositelj Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Popis osoba/kućanstava koji su ostvarili pravo ULJPPNM je dostavio Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine koje je bilo nadležno za provedbu do iscrpljivanja osiguranih sredstava Državnog proračuna osiguranih na poziciji nadležnog Ministarstva. Kako tijekom 2022. osigurana sredstva nisu bila dostatna za udovoljavanje zahtjevima svih osoba/kućanstava koja su udovoljila kriterijima tako se provedba Godišnjeg programa iz 2022. prebacila i na 2023. godinu. U 2022. godini pravo je ostvarilo 414 obitelji, dok su u 2023. godini pravo ostvarile 492 obitelji.</p>					
<p>Posebni cilj 5.2. Osigurana podrška zaštiti mentalnog zdravlja djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti</p>	<p>Broj djece/mladih koji su izašli iz skrbi i koriste organizirano stanovanje uz povremenu podršku</p>		<p>2022.: 36</p>	<p>2023.: 34</p>	<p>-</p>	<p>MRMSOSP</p>
	<p>Broj djece/mladih kojima je bilo aktivno pravo (rješenje) o priznavanju usluge smještaja, a kojoj je nakon prestanka navedenog rješenja priznato pravo na uslugu organiziranog stanovanja uz povremenu podršku</p>		<p>2022.: 2628</p>	<p>2023.: 3111</p>	<p>-</p>	<p>MRMSOSP*</p>
	<p>Broj djece/mladih kojima je bilo aktivno pravo (rješenje) o priznavanju usluge smještaja u udomiteljsku obitelj, a kojoj je nakon prestanka navedenog rješenja priznato pravo na uslugu organiziranog stanovanja uz povremenu podršku</p>		<p>2022.: 2473</p>	<p>2023.: 2444</p>	<p>-</p>	<p>MRMSOSP*</p>
	<p>Udio djece/mladih koji pri izlasku iz skrbi koriste uslugu socijalnog stanovanja</p>					<p>MRMSOSP*</p>

	<p>Udio mladih koji izlaze iz skrbi te koriste naknadu za troškove stanovanja</p>					<p>MRMSOSP*</p>
<p>*U tijeku je izmjena Zakona o socijalnoj skrbi u kojem će biti propisana usluga socijalnog stanovanja za djecu/mlade koji izlaze iz skrbi te će biti propisano pravo na naknadu za troškove stanovanja za mlade koji izlaze iz skrbi. Donošenje Zakona planirano je u 2025. godini, nakon čega će se, sukladno izmjenama, moći pratiti broj mladih.</p>						

3.1.6. OPĆI CILJ 6. POBOLJŠANA DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA U ZAJEDNICI USMJERENIH DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI

Cilj Nacionalnog akcijskog plana	Pokazatelj	Početna vrijednost	Vrijednosti po godinama		Ciljna vrijednost u 2030.	Izvor
			2022.	2023.		
Opći cilj 6. POBOLJŠANA DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA U ZAJEDNICI USMJERENIH DJECI U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI	Stopa rizika od siromaštva za djecu 0-17 godina	<u>2021.</u> 17,1%	<u>2022.</u> 16%	-	14,8%*	DZS
				*U skladu s postavljenim ciljem iz Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027.g.		
	Broj djece u rezidencijalnoj alternativnoj skrbi (smještaj kod pružatelja usluga i organizirano stanovanje uz sveobuhvatnu podršku)	<u>2020.</u> 1260	<u>2021.</u> 1453	<u>2022.</u> 1279	-	MRMSOSP
	Broj djece u obiteljskoj alternativnoj skrbi (udomiteljstvo i organizirano stanovanje uz povremenu podršku)	<u>2020.</u> 2271	<u>2021.</u> 2041	<u>2022.</u> 2116	-	MRMSOSP
	Udio mladih koji izlaze iz skrbi ili sa izvršenja odgojne mjere koji su korisnici socijalne usluge socijalnog mentorstva u odnosu na ukupan broj mladih koji izlaze iz skrbi ili sa izvršenja odgojne mjere	-	-	7	21	MRMSOSP*
*Usluga socijalnog mentorstva se uspostavlja te je u tijeku zapošljavanje socijalnih mentora u Hrvatskom zavodu za socijalni rad. Planirano je unaprjeđenje praćenja podataka o korisnicima kroz aplikaciju SocSkrb od druge polovice 2024. godine, stoga se ovaj broj mladih trenutno ne može pratiti. Postoji trenutno mogućnost praćenja podataka o korisnicima kojima prestaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja, ali se ne prate podaci o kategoriji mladih nakon izvršenja odgojne mjere.						

	Do sada nije pružena niti jedna usluga socijalnog mentorstva mladima kojima prestaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja.					
	Broj obitelji romske nacionalne manjine s djecom koja koriste usluge centara za pružanje usluga u zajednici	0	n/p	n/p	2450	ULJPPNM
<p>Posebni cilj 6.1. Razvijen sveobuhvatni i integrirani sustav socijalnih usluga (univerzalne, selektivne i indicirane) u zajednici sukladno potrebama djece u nepovoljnim životnim uvjetima i njihovih obitelji</p>	Dostupnost okvira za vertikalnu i horizontalnu suradnju u pružanju integriranih socijalnih usluga u zajednici (univerzalnih, selektivnih i indiciranih), uključujući standarde, instrumente i integrirani protokol za rano otkrivanje, upućivanje, planiranje podrške i praćenje djece u riziku i njihovih obitelji sukladno njihovim potrebama					MRMSOSP* MIZ**
	<p>*U svrhu razvoja sveobuhvatnog i integriranog sustava socijalnih usluga u zajednici sukladno potrebama djece u nepovoljnim životnim uvjetima i njihovih obitelji planirano je razvijanje okvira za vertikalnu i horizontalnu suradnju u pružanju integriranih socijalnih usluga u obitelji i zajednici (univerzalnih, selektivnih i indiciranih), uključujući standarde, instrumente i integrirani protokol za rano otkrivanje, upućivanje, planiranje podrške i praćenje djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti i njihovih obitelji sukladno njihovim potrebama. Jedna od aktivnosti je izrada Protokola o međuresornoj suradnji u zaštiti dobrobiti djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti s jasnim ulogama i odgovornostima u pružanju koordiniranih, sveobuhvatnih i integriranih usluga. U sklopu programa za „Za snažniju obitelj“ održane su edukacije s predstavnicima pravosuđa, odgoja i obrazovanja, zdravstva, policije, socijalne skrbi radi unaprjeđenja međuresorne suradnje u zaštiti djece. Izrađen je priručnik s temeljnim smjernicama o unaprjeđenju međuresorne suradnje, temeljem kojeg će radna skupina koju čine stručnjaci iz prakse, fakulteta i predstavnici ministarstva izraditi Protokol o međuresornoj suradnji u zaštiti dobrobiti djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike 2023. godine osnovalo je radnu skupinu za izradu Protokola te je održan prvi sastanak. Također, u 2023. godini je izrađen Nacrt prijedloga Protokola o postupanju u slučajevima nasilja među djecom i mladima koji je Vlada RH usvojila u travnju 2024. godine.</p>					

<p>**MIZ radi na donošenju Nacionalnog strateškog okvira za ranu intervenciju u djetinjstvu uz tehničku podršku UNICEF-a te će sukladno mjeri iz Nacionalnog plana razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine do kraja godine biti izrađen Operativni plan integracije zdravstva i socijalne skrbi, u kojem bi se dijelom mogle definirati i integrirane usluge u zajednici sukladno potrebama djece u riziku i njihovih obitelji.</p>					
Broj jedinica područne (regionalne) samouprave u kojima je uspostavljen efektivni sustav socijalnog planiranja					MRMSOSP*
<p>*Do 2024. godine 7 županija imalo je izrađen socijalni plan koji je trajao od 2014. do 2020., dvije županije su donijele Odluku o produžetku provedbe socijalnog plana za 2021. 2022. i 2023. godinu, 2 županije imaju plan koji je još važeći, 10 županija je socijalni plan integriralo u strateški dokument Plan razvoja županije za razdoblje 2022. do 2027. godine.</p> <ul style="list-style-type: none"> - U skladu sa Zakonom o socijalnoj skrbi (NN, br. 18/22, 46/22, 119/22, 71/23 i 156/23), članak 241., socijalni plan se izrađuje sukladno jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba propisanoj pravilnikom koji donosi ministar. - Pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN, br. 90/23) donesen je 02. kolovoza 2023. godine. Pravilnikom je propisano da će se socijalni planovi za područje jedinice područne (regionalne) samouprave odnosno Grada Zagreba donijeti za razdoblje od tri godine. - Kako bi se pružila podrška jedinicama područne (regionalne) samouprave odnosno Gradu Zagrebu u izradi socijalnih planova u okviru Europskog socijalnog fonda plus Program učinkoviti ljudski potencijali 2021. -2027. otvoren je Poziv na dostavu projektnih prijedloga Izrada županijskih socijalnih planova. - Poziv na dostavu projektnih prijedloga Izrada županijskih socijalnih planova otvoren je od 13. prosinca 2023. (prijave od 22. prosinca 2023.) do 28. lipnja 2024. godine. Rok provedbe projektnih prijedloga je od 6 do 12 mjeseci. Cilj Poziva je doprinijeti povećanju dostupnosti i ravnomjernom regionalnom razvoju socijalnih usluga u RH i to putem podrške JP(R)S u izradi socijalnih planova i osnažiti stručnjake za socijalno planiranje, provedbu i praćenje socijalnih planova. - Do kraja 2024. godine očekuju se izrađeni prijedlozi socijalnih planova za razdoblje 2024.-2026. u skladu s važećim zakonskim propisima. Svaki plan treba biti popraćen akcijskim planovima na godišnjoj razini te evaluacijskim izvještajima (godišnjim i trogodišnjim) koji trebaju biti posebni dokumenti na osnovu kojih se izrađuju idući akcijski i socijalni planovi. - U 2025. i 2026. godini pratit će se i evaluirati planovi i to na godišnjoj i trogodišnjoj razini, a godišnje će se evidentirati napredak u vidu uvođenja novih usluga, dok će se nakon tri godine provoditi temeljita evaluacija ciljeva koja postaje podloga za izradu novog socijalnog plana. 					
Postojanje sveobuhvatnog modela podrške djeci čiji se roditelji nalaze u		2022.:			MPUDT* MRMSOSP
		645			

zatvoru, sukladno Preporuci Vijeća Europe o djeci roditelja zatvorenika		595 očeva, 50 majki			
<p>*Radi implementacije mjere o razvoju sveobuhvatnog modela podrške djeci čiji se roditelji nalaze u zatvoru sukladno Preporuci Vijeća Europe o djeci roditelja zatvorenika, MPUDT prikuplja dio traženih podataka za potrebe izrade Godišnjeg izvješća o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda, dok za 2023. godinu još nisu dostupni. Stoga u odnosu na pokazatelje dostavljamo podatke za 2022. godinu, tijekom koje je 645 zatvorenika (595 očeva i 50 majki) tijekom izvršavanja kazne zatvora, maloljetničkog zatvora i odgojne mjere upućivanja u odgojni zavod ostvarivalo kontakt sa svojom djecom, i tijekom koje je realizirano ukupno 4874 posjeta djece roditeljima koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora (4590 posjeta očevima, 284 posjeta majkama). Nadalje, u program unaprjeđenja roditeljskih kompetencija tijekom 2022. godine bilo je uključeno ukupno 130 zatvorenika i maloljetnika.</p>					
Postojanje standardiziranih diferenciranih programa i tretmanskih intervencija za djecu ovisno o specifičnim poteškoćama djece					MRMSOSP*
<p>*Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ured UNICEF-a za Hrvatsku i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu provode program pod nazivom: „ISKORAK“- Program za poboljšanje procjene i intervencija za djecu i mlade s problemima u ponašanju. Program je usmjeren za djecu i mlade s problemima u ponašanju u ustanovama socijalne skrbi i pravosuđa. Ciljevi i aktivnosti Programa ISKORAK upotpunjuju se i nadovezuju se na nastojanja Vlade RH usmjerena daljnjem unaprjeđenju usluga u sustavu socijalne skrbi i pravosuđa te predstavljaju dodatni doprinos procesima prevencije institucionalizacije, deinstitucionalizacije i transformacije ustanova, u ovom slučaju onih za djecu i mlade s problemima u ponašanju. Program se provodi uz stručnu i financijsku podršku UNICEF-a, dok je za kreiranje i provedbu Programa odgovoran Stručni tim s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, uz sudjelovanje, praćenje i podršku od strane Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Jedna od ključnih aktivnosti Programa Iskorak je: Razvoj i testiranje dvije specijalizirane intervencije (za djevojke i intenzivni PUP), uz testnu primjenu i edukacija stručnjaka odgojnih ustanova za njihovu primjenu. Jedan od očekivanih rezultata je: Osnaženi kapaciteti stručnjaka u organizacijama/ustanovama socijalne skrbi i pravosuđa, kroz unaprjeđenje znanja i vještina stručnjaka/djelatnika ustanova za provođenje standardizirane procjene te pružanje sveobuhvatne skrbi i specijaliziranih intervencija sa specifičnim skupinama djece/mladih. (Više na: https://skrb.hr/iskorak/)</p>					

	<p>Udio djece čiji su roditelji i drugi članovi obitelji obuhvaćeni stručnim radom za vrijeme trajanja odgojne mjere/dok je dijete u sukobu sa zakonom izdvojeno iz obitelji u odnosu na ukupan broj te djece</p>					<p>MPUDT*</p>
<p>*U 2023. godini broj izrađenih pojedinačnih programa postupanja u odgojnim zavodima iznosi 81, a jednak je bio i broj maloljetnika u sukobu sa zakonom aktivno uključenih u izradu, preispitivanje i nadopunjavanje svojih pojedinačnih programa postupanja. U edukaciju za primjenu novog instrumenta procjene razvijenog u okviru Programa ISKORAK („Upitnik o ponašanjima djece i mladih“), tijekom 2023. godine uključena su 4 službenika. Također je kroz dva edukacijska seminara, u rujnu i studenom 2023. godine, provedena edukacija o specijaliziranim pristupima u intervencijama za djecu i mlade s problemima u ponašanju, u koju je bilo uključeno 3 službenika odgojnih zavoda.</p>						
	<p>Udio djece čiji su roditelji u zatvoru koji imaju pristup uslugama sveobuhvatne podrške u odnosu na ukupan broj djece čiji su roditelji u zatvoru</p>					<p>MRMSOSP* MPUDT</p>
<p>*Kako bi se provodile usluga sveobuhvatne podrške za djecu čiji su roditelji u zatvoru potrebno je uspostaviti sustav razmjene podataka između Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije te Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Jedna od aktivnosti koja prethodi uspostavljanju suradnje je i donošenje Protokola o međuresornoj suradnji u zaštiti dobrobiti djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. U istu svrhu planirano je 2024./2025. sklapanje Sporazuma o suradnji vezano za zaštitu i integrirani pristup djeci kojoj su roditelji u zatvoru, nakon čega će se započeti sa sustavnim pružanjem usluge sveobuhvatne podrške djeci čiji su roditelji u zatvoru, a samim time i praćenje navedenih podataka.</p>						
	<p>Udio djece kojoj je, nakon što je roditeljima izrečena neka od mjera za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta, priznato pravo na uslugu smještaja, smještaja u udomiteljsku obitelj ili organiziranog stanovanja u</p>		<p>2022.: 5,74% (ukupno 493 djece)</p>	<p>2023.: 6,57% (ukupno 561 djece)</p>		<p>MRMSOSP</p>

	broju djece čijim je roditeljima izrečena neka od mjera za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta (Mjera stručne pomoći i potpore u ostvarivanju skrbi o djetetu, Mjera intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu; Upozorenje na pogreške i propuste u ostvarivanju skrbi o djetetu; Žurna mjera izdvajanja i smještaja djeteta izvan obitelji)					
	Broj djece čiji su roditelji obuhvaćeni mjerom obiteljsko-pravne zaštite		2022.: 8584	2023.: 8536		MRMSOSP
	Broj djece koja su ostala u obitelji nakon provedene mjere u odnosu na broj djece koja nisu		2022.: 8091	2023.: 7975		MRMSOSP
	Politika alternativne skrbi za djecu usklađena sa UN-ovim Smjernicama za alternativnu skrb za djecu iz 2009. (skala 1-5)					MRMSOSP*
Posebni cilj 6.2. Proširena mreža usluge udomiteljstva u RH osiguravajući prostorno ravnomjerno rasprostranjenu	*Budući da je obitelj prirodno okruženje za rast, dobrobit i zaštitu djece, u RH se ulažu napore da se djetetu omogući ostanak u obitelji ili povratak na skrb roditelja, dakako kada je to prikladno, ili smještaj kod ostalih članova uže obitelji. Djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi ili bez roditeljske skrbi država osigurava život u okruženju koje ga podržava, štiti njegova prava, osigurava odgovarajuću alternativnu skrb, a odluke koje se odnose na dijete temelje se na najboljem interesu djeteta. U skladu s Konvencijom o pravima djeteta UN-a poštuje se pravo djeteta da bude konzultirano i da se njegovo mišljenje propisno uzme u obzir u skladu s njegovim razvojnim sposobnostima i na temelju njegovog pristupa svim potrebnim informacijama, u skladu s dobi i zrelošću. U RH se razvijaju i provode sveobuhvatne politike dobrobiti i zaštite djece u okviru cjelokupne politike društvenog i ljudskog razvoja, obrađujući pažnju na poboljšanje postojećih usluga alternativne skrbi, odražavajući načela sadržana u UN-ovim Smjernicama za alternativnu skrb za djecu iz 2009. Kod donošenja odluke koje se tiču alternativne skrbi					

mrežu, te osigurana kvalitetna podrška udomiteljima u skrbi za djecu	uzima se u obzir da je dijete smješteno što je moguće bliže njegovom uobičajenom mjestu stanovanja, kako bi se olakšao kontakt i potencijalna ponovna integracija s obitelji te kako se ne bi poremetio obrazovni i društveni život djeteta.				
	Broj udomitelja za djecu	2021.: 1294	2022.: 1260	2023.: 1095	MRMSOSP
	Postojanje i primjena zakonske regulative koja omogućuje dopust udomiteljima za prilagodbu djeteta na udomiteljstvo				MRMSOSP*
	<ul style="list-style-type: none"> *Propisom kojim se uređuju roditeljske potpore, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2023., omogućeno je korištenje prava na udomiteljski dopust. Pravo na navedeni dopust ima zaposleni i samozaposleni udomitelj za dijete do sedme godine života u neprekidnom trajanju od šest mjeseci. U slučaju istodobnog smještaja dvoje ili više djece ili djeteta s teškoćama u razvoju udomiteljski dopust produžuje se za 60 dana. Za vrijeme korištenja prava na udomiteljski dopust, udomitelj ima prava iz obveznoga mirovinskog osiguranja i pravo na plaćene doprinose prema posebnim propisima. Također, propisom kojim se uređuje visina naknade za rad udomitelja omogućeno je da za vrijeme korištenja prava na udomiteljski dopust tradicionalni udomitelj ostvaruje uvećanje naknade za rad udomitelja za iznos od 600% osnovice, odnosno za iznos od 480 eura. 				
	Postojanje i primjena standardiziranog programa osnovnog i dodatnog osposobljavanja udomitelja za djecu				MRMSOSP*
<p>*Pravilnikom o načinu i trajanju osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja propisan je način i trajanje osposobljavanja i dodatnog usavršavanja udomitelja uključujući cjeline koje mora sadržavati osposobljavanje za udomitelja i dodatno osposobljavanje.</p> <p>U okviru programa "Za snažniju obitelj" kojeg su pokrenuli Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i UNICEF standardiziran je materijal za osnovno i dodatno osposobljavanje udomitelja koji sadrži priručnik s edukativnim sadržajima potrebnim za provođenje edukacija i pripadajuće materijale (videomaterijali, PowerPoint prezentacije uz svaku radionicu, priručnik za udomitelje). Materijali su dostupni u programu u vlasništvu Ministarstva (aplikacija SocSkrb).</p>					

	<p>Nakon razrade edukativnih materijala, dvadeset stručnjaka iz sustava socijalne skrbi, iz različitih dijelova RH, je tijekom provedbe Programa educirano za trenere stručnjacima iz sustava socijalne skrbi koji će biti zaduženi za provođenje osnovnog i dodatnog osposobljavanje udomitelja. Stručnjaci su odabrani temeljem Poziva na prijavu koji je sadržavao određene kriterije odabira. Edukacija je trajala tri dana i bila je usmjerena na upoznavanje trenera s edukativnim materijalima te načinima njihova korištenja, ali i za prikupljanje povratnih informacija kako bi se oblikovani materijali poboljšali i prilagodili. Nakon završene edukacije, treneri su proveli pilot-edukacije.</p>						
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="501 427 1016 558">Postojanje i primjena efektivnog okvira standarda kvalitete i praćenja udomiteljstva za djecu</td> <td data-bbox="1016 427 1227 558"></td> <td data-bbox="1227 427 1433 558"></td> <td data-bbox="1433 427 1639 558"></td> <td data-bbox="1639 427 1845 558"></td> <td data-bbox="1845 427 2049 558">MRMSOSP*</td> </tr> </table>	Postojanje i primjena efektivnog okvira standarda kvalitete i praćenja udomiteljstva za djecu					MRMSOSP*
Postojanje i primjena efektivnog okvira standarda kvalitete i praćenja udomiteljstva za djecu					MRMSOSP*		
	<p>*Sveobuhvatni cilj projekta Podrška poboljšanju socijalnih usluga u Hrvatskoj koji je proveden tijekom 2022. i 2023. godine odnosi se na smanjenje teritorijalnih razlika u pružanju socijalnih usluga u RH te sveobuhvatno unaprjeđenje pružanja usluga, pružanjem podrške razvoju nove metodologije za procjenu potreba u području socijalnih usluga. U sklopu navedenog Projekta izvršena je revizija metodologije za razvoj standarda kvalitete u području udomiteljstva, a rezultat je unaprijeđeni standardi kvalitete udomiteljstva za djecu. Provedena je edukacija o novim standardima kvalitete, a u narednom periodu planiran je razvoj okvira za praćenje te alata za izvještavanje.</p>						
<p>Posebni cilj 6.3. Unaprijeđene postojeće i razvijene nove socijalne usluge podrške djeci koja izlaze iz skrbi</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="501 805 1016 1018">Broj županija u kojima je dostupna socijalna usluga socijalnog mentorstva mladima kojima prestaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja</td> <td data-bbox="1016 805 1227 1018"></td> <td data-bbox="1227 805 1433 1018"></td> <td data-bbox="1433 805 1639 1018"></td> <td data-bbox="1639 805 1845 1018"></td> <td data-bbox="1845 805 2049 1018">MRMSOSP*</td> </tr> </table>	Broj županija u kojima je dostupna socijalna usluga socijalnog mentorstva mladima kojima prestaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja					MRMSOSP*
Broj županija u kojima je dostupna socijalna usluga socijalnog mentorstva mladima kojima prestaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja					MRMSOSP*		
	<p>*Usluga socijalnog mentorstva se uspostavlja te je u tijeku zapošljavanje socijalnih mentora u Hrvatskom zavodu za socijalni rad. Praktički usluga socijalnog mentorstva može biti dostupna u svim županijama tj. područnim uredima gdje su zaposleni socijalni mentori. Do sada nije pružena niti jedna usluga socijalnog mentorstva mladima kojima prestaje pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja. Planira se unaprjeđenje praćenja podataka o korisnicima kroz aplikaciju SocSkrb od druge polovice 2024. godine.</p>						
	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="501 1225 1016 1353">Postojanje sveobuhvatnog okvira za praćenje siromaštva i socijalne isključenosti djece – sveobuhvatna</td> <td data-bbox="1016 1225 1227 1353"></td> <td data-bbox="1227 1225 1433 1353"></td> <td data-bbox="1433 1225 1639 1353"></td> <td data-bbox="1639 1225 1845 1353"></td> <td data-bbox="1845 1225 2049 1353">MRMSOSP*</td> </tr> </table>	Postojanje sveobuhvatnog okvira za praćenje siromaštva i socijalne isključenosti djece – sveobuhvatna					MRMSOSP*
Postojanje sveobuhvatnog okvira za praćenje siromaštva i socijalne isključenosti djece – sveobuhvatna					MRMSOSP*		

	dijagnostika siromaštva i socijalne isključenosti					
	<p>*Sukladno ugovoru između Svjetske banke i Europske komisije osigurana su sredstva iz Instrumenta za tehničku potporu za provedbu mjere predviđene u Nacionalnom planu borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine, čiji je nositelj Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Radi se o izradi sveobuhvatne dijagnoze siromaštva, koja će se odnositi na sve ranjive skupine, a posebno na djecu, te će omogućiti jednaki pristup kvalitetnim uslugama za djecu u ranjivim situacijama, problemu beskućništva, ograničenom pristupu osnovnim uslugama i infrastrukturi, te specifičnim potrebama ugroženih ljudi svih dobi, što je i jedan od uvjeta koji omogućuju provedbu EU fondova za razdoblje od 2021. do 2027. godine, a koje je Europska komisija postavila ispred RH. Ova je sveobuhvatna dijagnostika siromaštva i socijalne isključenosti vezana i uz provedbu mjere iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2027. usmjerene na adekvatnost i transparentnost odnosno konsolidaciju socijalnih naknada. Njome se adresira i preporuka Vijeća Europske unije po Europskom semestru, s obzirom na to da mapiranje siromaštva utemeljeno na dokazima omogućuje bolje adresiranje socijalnih naknada u svrhu smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti.</p>					
Posebni cilj 6.4. Poboljšanje sustava za prikupljanje i praćenje podataka o siromaštvu i socijalnoj isključenosti	Dostupnost redovno ažurirane analize situacije prava i dobrobiti djece iz nacionalnih izvora (skala 1-5)	2,5			4	MRMSOSP*
	<p>*Postojeća podatkovna infrastruktura koja se koristi za praćenje pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti te za praćenje napretka provedbe programa socijalne politike za Republiku Hrvatsku trenutno nije dovoljno razvijena. Naime, sustavu podataka nedostaje standardizacija prikupljanja podataka te ima ograničenu interoperabilnost postojećih administrativnih baza podataka i IT sustava. Također, trenutno ne postoji sveobuhvatan sustav praćenja provedbe mjera socijalne politike utvrđenih nacionalnim strateškim planovima za borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti. To posljedično vodi tomu da upravljanje politikama za borbu protiv siromaštva uključuje širok raspon dionika te postoji ograničena koordinacija među njima, dok su odgovornosti ponekad fragmentirane ili se preklapaju. Stoga će Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike raditi na razvoju metodologije za sustav praćenja siromaštva i socijalne isključenosti te metodologije za sustav praćenja socijalnih politika za praćenje napretka provedbe. Kroz dvije projektne komponente razvijat će se geo-referentne baze podataka za praćenje pokazatelja siromaštva i socijalne isključenosti, popis dionika, prijedlog bilateralnih pravnih sporazuma između ovog ministarstva i relevantnih institucija, institucionalnu i administrativnu strukturu provedbene jedinice, standardizirani protokol i smjernice za analizu podataka i izvješćivanje.</p>					

4. POKAZATELJI, CILJEVI I PRAĆENJE

Pokazatelji u okviru za praćenje definirani su na razini općih i posebnih ciljeva, kao što je prikazano u tablici u prethodnom poglavlju. Sva tijela nadležna za provođenje mjera prate njihovu provedbu kroz koordinirani rad Odbora. Provedba mjera doprinosi ostvarenju ciljeva, što olakšava praćenje pokazatelja. Prate se trendovi i bilježi se napredak kroz određeno vremensko razdoblje, a učinci se očituju u poboljšanju opće situacije za djecu iz ciljnih skupina, što je rezultat međuresorne suradnje. Nadalje, pokazatelji na razini posebnih ciljeva se odnose na jačanje sustava, institucija i pojedinaca. Sukladno preporukama Vijeća Europske unije o uspostavi europskog jamstva za djecu, Nacionalni akcijski plan je dokument otvoren mogućim izmjenama i dopunama postojećih mjera tijekom cjelokupnog razdoblja njegove provedbe, a u svrhu prilagodbe mjera i aktivnosti ciljanim skupinama djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te je kao takav otvoren i za eventualne nove mjere koje će unaprijediti njegovu provedbu, neovisno o mehanizmima i postavljenim rokovima. S obzirom na mogućnost izmjena i dopuna, uz unaprijed zadane ciljane vrijednosti, predviđeno je izvještavanje o prošlim, aktualnim i planiranim povezanim aktivnostima. Tako se i ciljane vrijednosti planiraju u skladu s dostupnošću novih relevantnih podataka i trendova u intervalima izvješćivanja, a ovakav je pristup bitan kako bi se pravovremeno osigurali podaci potrebni za praćenje i kreirale nove aktivnosti vezane uz evaluaciju.

Što se tiče planova za daljnji razvoj nacionalnog okvira za praćenje, uz Instrument za tehničku potporu će se nastaviti raditi na razvijanju i usklađivanju održivog sustava za razvoj politika, planiranje, koordinaciju, praćenje i evaluaciju ishoda za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Radit će se na razvoju okvira i metodološkom vodiču za praćenje pokazatelja, koordinacijskih postupaka i odgovornosti, alata i vremenskih okvira, koji će biti na raspolaganju svim nadležnim tijelima uključenima u provedbu. Budući da provedba Nacionalnog akcijskog plana zahtijeva koordinirane međuresorne napore, potpora iz Instrumenta za tehničku potporu pridonijet će rješavanju analiziranih nedostataka koji su izraženi u Dubinskoj analizi. Nedostaci se posebno odnose na poteškoće u definiranju pokazatelja i okvira praćenja, razmjene podataka te mogućnosti evaluacije, što je potrebno za buduću prilagodbu mjera iz Nacionalnog akcijskog plana. Kroz podršku iz Instrumenta za tehničku potporu radit će se na jačanju međuresorne suradnje te na aktivnijem uključivanju JLP(R)S, ali i krajnjih korisnika – djece i obitelji u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti..

Kako su nacionalni akcijski planovi za provedbu europskog jamstva za djecu u državama članicama bili doneseni u različitim vremenskim razdobljima od 2022. do 2023., radi daljnje koordinacije, praćenja zajedničkih indikatora na EU razini, uz dodatno praćenje indikatora vezanih za ključne mjere i aktivnosti svake od zemalja EU, a što je vezano uz praćenje napretka i osiguravanje dodatnih sredstava za provedbu, države članice su u obvezi prvo dvogodišnje izvješće dostaviti Europskoj komisiji od datuma donošenja Preporuka Vijeća EU i to za 2022. i 2023. godinu, neovisno o datumu donošenja nacionalnog dokumenta, a predviđen je ožujak 2024.

5. FINANCIRANJE

S ciljem poboljšanja uvjeta življenja pripadnika romske nacionalne manjine, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je u 2022. i 2023. godini obavljao je stručne i administrativne poslove vezane uz Godišnji program za stambeno zbrinjavanje i poboljšanje uvjeta življenja pripadnika romske nacionalne manjine (u 2022. godini doneseno je 914 odluka, od čega 263 za dodjelu aparata bijele tehnike, za dodjelu stolarije doneseno je 411 odluka, za opremanje kupaonice 163 odluke, dok je za uređenje podova doneseno 77 odluka), koji je dio redovnih aktivnosti Ureda (financijski pokazatelj A681000 Administracija i upravljanje). Uz navedeno, Ured je radio na programiranju EU projekata, u skladu s raspoloživim ljudskim kapacitetima, koji su također dio redovnih aktivnosti te je financijski pokazatelj i u tom dijelu isključivo vezan uz A681000 Administracija i upravljanje.

Aktivnost DP-a na poziciji Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
A681000 Administracija i upravljanje	Redovna sredstva

Radi ostvarenja posebnog cilja 2.1. „*Osigurano prilično i besplatno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti*“, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih je tijekom provođenja mjere: 2.1.2. „*Osigurati financijsku potporu za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u osnovnoškolskom i srednjoškolskom sustavu*“, predvidjelo osiguranje minimalne opremljenosti učenika pripadnika romske nacionalne manjine školskim priborom. Naime, uslijed siromaštva i života u otežanim uvjetima, često u obiteljima s nezaposlenim roditeljima djeca pripadnika romske nacionalne manjine osnovnoškolske dobi ne raspolažu školskim priborom koji osigurava nesmetano ili olakšano izvršavanje školskih obveza. Navedeno potvrđuju i škole koje pohađaju takvi učenici, većinom iz izoliranih romskih naselja. Provedba aktivnosti osigurava sredstva koja se dodjeljuju osnovnoj školi, a koja bi uključenim učenicima nabavila potrebnu opremu i pribor. Tijekom izvještajnog razdoblja Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih osiguralo je sredstva za didaktički materijal i opremu odgojno-obrazovnim ustanovama s većim brojem učenika pripadnika romske nacionalne manjine, a kako bi se i takvim ciljanim intervencijama omogućili bolji uvjeti obrazovanja svim učenicima. Osiguravanje kvalitetnog i uključivog obrazovanja za sve dodatno se smanjuju društvene, gospodarske i kulturne nejednakosti.

Aktivnost DP-a na poziciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
A767015 – Provedba programa za uključivanje Roma	25.736,14 EUR

Također se izvještava i o provedbi mjera u okviru posebnog cilja 2.2. „*Promoviranje inkluzivne obrazovne prakse i građenje kulture raznolikosti*“, i to posebno mjere 2.2.4. „*Osiguranje većeg broja izvanškolskih aktivnosti s većim obuhvatom školske djece i mladih u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti romske nacionalne manjine te prate suvremene metode učenja i potrebe djece i mladih romske nacionalne manjine*“. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

osigurava produženi boravak pripadnicima romske nacionalne manjine. Navedeno je iznimno važno kao preduvjet uspješnog završetka osnovnoškolskog obrazovanja učenika romske nacionalne manjine te je vidljivo povećanje broja učenika uključenih u produženi boravak. Provedbom produženog boravka i izvanučioničke nastave ostvaren je znatan napredak djece na području učenja jezika, stjecanja higijenskih navika i socijalizacije djece. Mjera uključuje provedbu aktivnosti uključivanja učenika romske nacionalne manjine u produženi boravak, izvanučioničku nastavu, pružanje dodatne pomoći u učenju hrvatskog jezika te uključivanje učenika u dodatne i aktivnosti usmjerene ka obrazovnoj i socijalnoj integraciji. Također, za učenike raseljene iz Ukrajine u izvještajnom razdoblju osiguravala se dodatna potpora što uključuje osiguravanje produženog boravka u osnovnoj školi, izvanučioničke nastave, dodatnih materijala i opreme, smještaja u učenički dom i dr.

Aktivnost DP-a na poziciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
A767015 – Provedba programa za uključivanje Roma	737.377,21 EUR
A579072 – Potpora učenicima raseljenima iz Ukrajine	195.354,93 EUR

Ministarstvo zdravstva ističe kako su osigurana sredstva iz redovnih sredstava za 2024. godinu za provedbu mjera u Općem cilju 3. „*Osiguran pristup kvalitetnoj prehrani djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti*“, i to mjera od 3.1.1. do 3.1.7., koje su vezane su uz Nacionalni program za zaštitu i promicanje dojenja za razdoblje od 2024. do 2027. godine. Nadalje, za mjere 3.2.1., 3.2.2. i 3.3.3., kojih je nositelj HZZO, prikazuju se utrošena financijska sredstva u tablici.

Aktivnost DP-a na poziciji Ministarstva zdravstva	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
A884001 HZJZ - Državni proračun - Nacionalni program Živjeti zdravo (Mjera 3.2.1.)	227.835,00 EUR
A884001 HZJZ - Državni proračun - Nacionalni program Živjeti zdravo (Mjera 3.2.2.)	200.000,00 EUR
A884001 HZJZ - Državni proračun - Nacionalni program Živjeti zdravo (Mjera 3.2.2.)	200.000,00 EUR

Ministarstvo zdravstva dodatno ističe kako se radi na izradi Nacionalnog strateškog plana za ranu intervenciju u djetinjstvu, a koji je bitan za mjeru 4.1.1. „*Uspostava integriranog sustava rane intervencije za djecu s teškoćama u razvoju ili u riziku za razvojna odstupanja (0-5 godine) i njihove obitelji, uslijed bioloških rizika te okolišnih i socijalnih rizika, zdravstvenog, socijalnog i obrazovnog sustava te razvoj usluge „Tim za rani razvoj u zajednici“ s ciljem lociranja, ranog otkrivanja i podrške djeci s razvojnim rizikom/odstupanjem/teškoćama u izoliranim (romske zajednice) i ruralnim zajednicama*“, te će se sukladno tomu osiguravati sredstva.

Što se tiče daljnjeg napretka u okviru Općeg cilja 4. „*Osiguran pristup zdravstvenim uslugama djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti*“, i to vezano uz provedbu mjere 4.1.2.

„Unaprjeđenje sustava primarne zdravstvene zaštite za pružanje kvalitetnih i integriranih zdravstvenih usluga zdravstvene zaštite u kući i lokalnoj zajednici, s naglaskom na djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, te koja žive u udaljenim (otoci), ruralnim i slabo razvijenim područjima“, ističe se da je u travnju 2024. donesena Mreža javne zdravstvene službe (NN 49/2024), što se planiralo u 2023. godini, a čime je osnažena mreža pedijatara i liječnika primarne zdravstvene zaštite. Sredstva su osigurana za 2024. godinu.

Također se u opisu napretka u okviru Posebnog cilja 4.2. *„Osigurana podrška zaštiti mentalnog zdravlja djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti“* vezanog uz mjeru 4.2.1. *„Donijeti Akcijski plan za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih u okviru kojeg će posebna pažnja biti usmjerena na djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti i prevenciju nasilja među djecom i mladima“* ističe kako je u tijeku izrada Akcijskog plana za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih (sukladno Strateškom okviru razvoja mentalnog zdravlja do 2030.), dok se u opisu napretka vezanog uz mjeru 4.2.2. *„Uspostava postelja za dječju i adolescentnu psihijatriju u mreži javne zdravstvene službe i povećanje kapaciteta ambulantnog liječenja i dostupnosti usluga stručnjaka mentalnog zdravlja sa ciljem povećanja kvalitete u liječenju djece s problemima mentalnog zdravlja“* ističe značaj Mreže javne zdravstvene službe, kojom se određuje potreban broj zdravstvenih ustanova, potreban broj postelja po djelatnostima, najveći mogući broj zdravstvenih timova te privatnih zdravstvenih radnika s kojima HZZO sklapa ugovor o provođenju zdravstvene zaštite. Nadalje, u prosincu 2023. je donesen Provedbeni program razvoja dječje i adolescentne psihijatrije u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti u RH za razdoblje 2023.-2024. te je planirani rok ostvarenja postavljenih mjera 2024. godina.

Vezano uz napredak u provedbi mjera u okviru Posebnog cilja 6.1. *„Razvijen sveobuhvatni i integrirani sustav socijalnih usluga (univerzalne, selektivne i indicirane) u zajednici sukladno potrebama djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti i njihovih obitelji“*, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije izvještava kako se radi provedbe mjere 6.1.10. *„Razviti i implementirati sveobuhvatan model podrške djeci čiji se roditelji nalaze u zatvoru sukladno Preporuci Vijeća Europe o djeci roditelja zatvorenika“*, prikupljaju podaci kao pokazatelji potrebni za potrebe izrade Godišnjeg izvješća o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda (o broju realiziranih posjeta roditeljima koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora). Također, radi se na uključivanju osoba lišenih slobode koji imaju maloljetnu djecu u program unaprjeđenja roditeljskih aktivnosti, što spada u redovne aktivnosti.

Što se tiče mjere 6.1.11. *„Osigurati stručni rad s obitelji, odnosno roditeljima i drugim članovima obitelji za vrijeme trajanja odgojne mjere i dok je dijete u sukobu sa zakonom izdvojeno iz obitelji“*, navodi se kako je pokazatelj mjere broj izrađenih pojedinačnih programa postupanja u odgojnim zavodima te broj maloljetnika aktivno uključenih u izradu, preispitivanje i nadopunjavanje pojedinačnih programa postupanja, a ove aktivnosti također spadaju u redovne. Nadalje se navodi kako su u edukaciju za primjenu novog instrumenta procjene razvijenog u okviru Programa ISKORAK („Upitnik o ponašanjima djece i mladih“), tijekom 2023. godine, uključena 4 službenika. Kroz dva edukacijska seminara, održanima u rujnu i studenom 2023. godine, provedena je edukacija o specijaliziranim pristupima u intervencijama za djecu i mlade s problemima u ponašanju, u koju su bila uključena 3 službenika odgojnih zavoda. U svrhu provedbe aktivnosti Programa, UNICEF je osigurao financijska sredstva.

Zaključno, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Uprava za zatvorski sustav i probaciju 2022. i 2023. godine nije imalo dodatne troškove za provedbu mjera i aktivnosti iz Nacionalnog akcijskog plana.

Vezano uz mjere i aktivnosti za ostvarenje Općeg cilja 6. „Poboljšana dostupnost socijalnih usluga u zajednici usmjerenih djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti“, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike ističe kako se povećanje dostupnosti socijalnih usluga provodi sukladno Akcijskom planu razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2024. godine, kroz osiguravanje regionalno ravnomjernije rasprostranjenosti izvaninstitucijskih usluga, smanjenje broja ulazaka novih korisnika u institucijski oblik skrbi uz osiguravanje usluga podrške u zajednici te povećanje broja udomiteljskih obitelji, posebice u odnosu na djecu najmlađe životne dobi. S ciljem povećanja opsega pružanja izvaninstitucijskih usluga, u 2023. godini je objavljen nacionalni Poziv za prijavu trogodišnjih programa organizacija civilnog društva pod nazivom „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga za razdoblje 2023. do 2025.“, usmjeren djeci s teškoćama u razvoju, podršci obitelji i promicanju i zaštite prava djece, podršci posvojiteljima i razvoju udomiteljstva, pružanju usluge savjetovanja i smještaja za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji.

Aktivnost DP-a na poziciji Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
A734189 Udruga u socijalnoj skrbi	575.000,00 EUR

Za provedbu mjera u okviru Posebnog cilja: „Prevenција i smanjenje dječjeg siromaštva i socijalne isključenosti“ Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine, u 2023. godini je utrošeno 13.454.292,06 EUR, prema Izvješću o provedbi Akcijskog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za 2023. godinu.

Aktivnost na poziciji Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
T792013 Operativni program za hranu i osnovnu materijalnu pomoć za razdoblje 2014.-2020. (FEAD); A578004 Predškolski odgoj i obrazovanje djece s teškoćama u razvoju (sufinanciranje); A579003 Odgoj i naobrazba učenika s teškoćama u razvoju; A580004 Standard učenika s posebnim potrebama; A578045 Sufinanciranje nastavnih materijala i opreme za učenike osnovnih i srednjih škola; A558043 Jednokratna prava iz zakona i ostale naknade hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata; A583008 Civilni invalidi iz Domovinskog rata te A734189 Udruga u socijalnoj skrbi račun	13.454.292,06 EUR

Prevenција i smanjenje dječjeg siromaštva, sukladno Akcijskom planu borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, provodi se kroz mjere usmjerene na povećanje dostupnosti odgoja i obrazovanja marginaliziranim i ranjivim skupinama, koje su u lošijem socioekonomskom

položaju, kao i poboljšanje i dostupnost besplatnih programa te poboljšanje integriranog pristupa skrbi za djecu, čime se doprinosi ostvarivanju prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi i osiguravanja standarda kvalitete i resursa za podršku djeci izloženoj riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Također, kroz poboljšanje dostupnosti besplatnih obroka djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, koje predstavlja dodatnu vrijednost nacionalnim programima, doprinosi se ublažavanju najgorih oblika dječjeg siromaštva.

U lipnju 2023. godine je završio EU projekt „Potpora poboljšanju socijalnih usluga u Hrvatskoj“ u okviru kojeg je izrađena jedinstvena metodologija za procjenu potreba. Nakon donošenja Pravilnika o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba u kolovozu 2023. godine, u prosincu 2023. je objavljen je ESF+ Poziv „Izrada županijskih socijalnih planova“. U okviru ovog Poziva, koji je bio otvoren do kraja lipnja 2024., ukupnog iznosa od 1.500.000,00 EUR, financira se pružanje podrške županijama u izradi županijskih socijalnih planova utemeljenih na jedinstvenom metodološkom pristupu.

Aktivnost na poziciji Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	Utrošena sredstva u 2022. i 2023.
T877004 Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027., Funkcijsko područje 1090	Ukupno prema Odlukama MRMSOSP-a do 8. srpnja 2024.: 1.095.576,63 EUR, od čega je bespovratnih sredstava 1.007.226,92 EUR

6. PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Radi stvaranja boljih preduvjeta za pristup zdravoj i uravnoteženoj prehrani, osobito u obiteljima s niskim prihodima, Vlada RH je tijekom 2021. i 2022. godine omogućila školsku prehranu za djecu u riziku od siromaštva (školske godine 2021./2022. i 2022./2023.) u vrijednosti od oko 3,6 milijuna eura za svaku školsku godinu. Kroz ugovorene projekte u tim dvjema školskim godinama osiguran je besplatan školski obrok za 27.493 djece, u 410 škola kroz osiguranje prava na besplatni školski obrok.

U skladu s Općim ciljem u Nacionalnom akcijskom planu: *Osiguran pristup kvalitetnoj prehrani djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti*, odlukom Vlade RH nastavljena je provedba programa financiranja odnosno sufinanciranja školskih obroka, i to za sve učenike osnovnih škola. Predviđeni trošak prehrane za školsku godinu 2023./2024. po učeniku je 1,33 eura po danu, a za učenike uključene u eksperimentalni program cjelodnevne škole se obrok sufinancira s 2 eura po danu. Predviđeni ukupni trošak za provedbu ove mjere za navedenu školsku godinu iznosi 29 milijuna eura za prvo polugodište (od rujna do prosinca 2023.) te 40,2 milijuna eura za ostatak školske godine (od siječnja do lipnja 2024. godine).

U okviru spomenutog Pilot programa, programske aktivnosti su se provodile u bliskoj suradnji s 11 provedbenih partnera, javnih ustanova i nevladinih udruga, Međimurskom županijom, Gradom Čakovcem te općinama Mala Subotica, Nedelišće, Orehovica, Podturen i Pribislavec. Unutar programa razvijena su i provode se 3 modela usluga i intervencija, s fokusom na ranoj

identifikaciji djece u riziku i njihovih obitelji koji žive u posebno depriviranim okruženjima, kako bi ostvarili svoje potencijale i kako bi se umanjili rizici za rast i razvoj djeteta koji prate siromaštvo i socijalnu isključenost:

1. Integrirane usluge zaštite djece i podrške obiteljima

Ovaj model usluge bio je usmjeren na integriranu zaštitu djece i usluge podrške obitelji, na ranu identifikaciju djece u riziku i njihovih obitelji koji žive u nesigurnim i depriviranim okruženjima te promiče dostupnu, visokokvalitetnu, pravovremenu i primjerenu podršku obitelji i intervencije za zaštitu djece, koje uključuju usluge u zajednicama s najvećim rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti.

2. Kvalitetno predškolsko obrazovanje

Ovaj model usluge bio je usmjeren na stvaranje uvjeta kako bi sva djeca u nepovoljnom položaju u dobi od 3 do 6 godina imala učinkovit pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, kako bi se spriječila socijalna isključenost i rano napuštanje škole, kroz podršku vrtićima u blizini ranjivih zajednica i 3 centra igre.

3. Integrirane i koordinirane usluge rane intervencije

Cilj ovog modela je poboljšati pristup integriranim uslugama djeci u dobi od 0 do 7 godina s rizikom od kašnjenja u razvoju ili teškoćama u razvoju i njihovih obitelji uslugama rane intervencije. To uključuje pružanje koordiniranih i integriranih kvalitetnih usluga rane intervencije u djetinjstvu, ojačana znanja i vještine stručnjaka za zdravlje, obrazovanje i socijalnu zaštitu, podršku roditeljstvu i poboljšano prikupljanje podataka. Timovi za ranu intervenciju u zajednici odgovorni su za ranu procjenu i praćenje djece u riziku od kašnjenja u razvoju ili teškoćama u razvoju.

Tijekom provođenja Pilot programa u Međimurskoj su županiji osigurane usluge za više od 5.350 djece i 2.400 roditelja, ojačani su kapaciteti i provedene edukacije sa 870 stručnjaka i studenata sustava socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja i zdravlja sa ciljem pružanja integriranih usluga usklađenih s potrebama svakog pojedinog djeteta i obitelji. Ovim Pilot programom predviđeno je i osiguravanje infrastrukture u vidu uspostave Centra za djecu i obitelj/resursnih centara kao mjesta pružanja integriranih usluga i aktivnosti stručnjaka iz raznih sektora (socijalne skrbi, zdravlja, obrazovanja, lokalne zajednice, nevladinih organizacija) u zajednici. U sklopu Pilot programa izgrađena su i opremljena četiri resursna centra za djecu i obitelj, a jedan je adaptiran i opremljen, te četiri Centra za igru. Centri će osigurati da se sve testirane usluge za djecu i obitelji u riziku pružaju na način da različiti sektori i drugi pružatelji socijalnih usluga obavljaju svoju djelatnost na izdvojenom mjestu rada. S obzirom na visoke rizike od siromaštva, socijalne isključenosti i zanemarivanja djece, u 2023. godini je u Međimurskoj županiji u Čakovcu osnovan Centar za pružanje usluga u zajednici Međimurje, kojemu je, između ostaloga, cilj širenje mreže socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Ovim će se centrom proširiti spektar usluga za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti u svrhu integriranog pružanja usluga, posebno s naglaskom na djecu romske nacionalne manjine. Centar u svom djelovanju koristi infrastrukturne resurse razvijene u okviru Pilot programa. Nadalje, izgrađena su i opremljena

četiri objekta – resursna centra u romskim naseljima (Piškorovec, Podturen, Parag) ili u njihovoj neposrednoj blizini (Orehovica) i opremljen je jedan postojeći prostor (Pribislavec). Navedeni objekti su u vlasništvu općina, koje su ih ustupile Centru za pružanje usluga u zajednici Međimurje na korištenje za potrebe obavljanja svoje registrirane djelatnosti - pružanje usluga socijalne skrbi za djecu. Također, u tijeku je osnivanje centara za pružanje usluga u zajednici, čiji će osnivač biti RH, i u drugim županijama u RH. Rezultati Pilot programa primjer su dobre prakse i strateškog zaokreta resornih ministarstava prema ciljanom i na dokazima utemeljenom razvoju usluga u zajednici u skladu sa preporukama i prioritetima Europske komisije.

Vezano uz poticanje razvoja udomiteljstva i povećanje broja udomiteljskih obitelji za djecu u okviru Posebnog cilja 6.2. „*Proširena mreža usluge udomiteljstva u RH osiguravajući prostorno ravnomjerno rasprostranjenu mrežu, te osigurana kvalitetna podrška udomiteljima u skrbi za djecu*“, Odlukom o osnovici za izračun iznosa naknade za rad udomitelja i iznosa opskrbnine za 2023. godinu²² Vlade RH osnovica je povećana sa 66,36 eura na 70 eura. Naknada za rad udomitelja uvećana je za iznos od 600% osnovice za dijete za koje je ostvario pravo na udomiteljski dopust za vrijeme dok traje pravo na udomiteljski dopust. S ciljem prevencije izdvajanja djece iz vlastitih obitelji i osiguravanja podrške djeci i obiteljima kako bi se prioritetno koristile usluge podrške obitelji u zajednici, a smještaj primjenjivao u slučajevima žurnih mjera izdvajanja djeteta iz obitelji u kojoj je djetetu ugroženo zdravlje i sigurnost, u 2023. je zaposleno i educirano 38 obiteljskih suradnika u državnim domovima za djecu. Obiteljski suradnici biti će zaposleni u svim županijama s ciljem osiguravanja regionalne ravnomjernosti.

Krajem 2022. godine provedena je edukacija 42 stručnjaka zaposlenih u obiteljskim centrima s ciljem uspostave pružanja nove socijalne usluge psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilničkog ponašanja, te je u 2023. godini ova usluga osigurana za 13 korisnika.

U 2023. godini nastavljene su aktivnosti unaprjeđenja provedbe mjera obiteljsko-pravne zaštite (edukacija i licenciranje voditelja mjera) u svrhu poboljšanja znanja i vještina voditelja mjera, te je u 2023. educirano 426 stručnjaka za provođenje mjera obiteljsko pravne zaštite, odnosno do sada ukupno njih 576 (od toga 150 stručnjaka u 2022. godini). Također, s ciljem podizanja kvalitete provedbe mjere intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu, u državnim domovima za djecu zaposlena su 34 voditelja mjere intenzivne stručne pomoći i nadzora nad ostvarivanjem skrbi o djetetu.

²² Odluka o osnovici za izračun iznosa naknade za rad udomitelja i iznosa opskrbnine za 2023. godinu, Narodne novine br. 133/2022

7. ZAKLJUČAK

Nacionalni akcijski plan je usvojen u srpnju 2023. godine, stoga je praćenje provedbe kroz pokazatelje u nekim mjerama bilo moguće prikazati kvantitativno, dok se negdje provedba prikazala opisno, odnosno kvalitativnim pokazateljima. Zaključci i preporuke iz prethodno izrađene dubinske analize praktički su pokazali da Nacionalni akcijski plan nadopunjava već donesene akte strateškog planiranja, koji su usmjereni ka nastojanju Vlade RH da se smanji broj djece koja žive u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti do 2030. godine. Analizi i izradi Nacionalnog akcijskog plana je prethodila implementacija Pilot programa, koji se provodio na području Međimurske županije, na osnovu kojeg se nastavilo sa širenjem mreže socijalnih usluga za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

Rezultat dubinske analize je identifikacija ranjivih skupina djece i djece u potrebi, te su definirane ciljne skupine prema kojima su usmjerene mjere. Zaključak je kako su posebno ranjive skupine djece iz obitelji korisnika koje koriste naknade u sustavu socijalne skrbi, a koje ne mogu podmiriti osnovne životne potrebe prihodom u obitelji ili imovinom. Kako bi se smanjila nejednakost među djecom, s početkom 2023. godine iz Državnog se proračuna financira jedan besplatan obrok za svakog učenika u osnovnim školama u Hrvatskoj.

Nacionalni akcijski plan sadržajno objedinjava mjere kroz postavljene ciljeve, a prepoznata je potreba za daljnjim radom na utvrđivanju okvira za praćenje provedbe, odnosno definiranju pokazatelja. Kako je istaknuto, radi se o dokumentu koji će se kontinuirano nadopunjavati tijekom provedbe, kako bi se ostvarivale reforme u svim nadležnim sustavima, s ciljem suzbijanja siromaštva i socijalne isključenosti djece, a što će omogućiti i postupak evaluacije rezultata provedenih mjera i aktivnosti u utvrđenom razdoblju.

8. KRATICE

EU – Europska unija

RH – Republika Hrvatska

DZS – Državni zavod za statistiku

DTP – dijagnostičko terapijski postupak

CEZIH – Centralni zdravstveni informacijski sustav Republike Hrvatske

HZJZ – Hrvatski zavod za javno zdravstvo

HZZO – Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

JLP(R)S – jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

MINTS – Ministarstvo turizma i sporta

MIZ – Ministarstvo zdravstva

MPGI – Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

MPUDT – Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije

MRMSOSP – Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

MZOM – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih

NPOO – Nacionalni plan oporavka i otpornosti

PUP – djeca s problemima u ponašanju

OŠ – osnovna škola

SŠ – srednja škola

SocSkrb – digitalna aplikacija u sustavu socijalne skrbi

SZO – Svjetska zdravstvena organizacija

ULJPPNM – Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina